

بسم الله الرحمن الرحيم

صاحب امتیاز:

انجمن آمار ایران

سردیر:

نصراله ایران پناه

iranpanah@sci.ui.ac.ir

هیئت تحریریه:

حمید پزشکی

pezeshk@khayam.ut.ac.ir

هوشنگ طالبی

h-talebi@sci.ui.ac.ir

محمد حسین علامت ساز

alamatho@sci.ui.ac.ir

نشانی مکاتبه:

تهران، صندوق پستی ۱۶۱۴-۱۵۸۱۵

پست الکترونیک:

info@irstat.ir

پایگاه الکترونیک:

www.irstat.ir

تلفن:

۰۲۱-۶۶۴۹۵۵۴۰

دورنگار:

۰۲۱-۶۶۴۹۹۸۲۷

تایپ و صفحه آرایی: هدی توسلی، سعید حیاتی

طراحی جلد:

نوید ولی زاده

با همکاری: انتشارات مبتکران

شمارگان: ۲۰۰۰

خبرنامه‌ی انجمن آمار ایران، نشریه‌ی خبری این انجمن است که در پایان هر فصل منتشر می‌شود.

هدف اصلی از انتشار خبرنامه، درج اخبار آماری ایران و جهان، آشنایی بزرگان آمار و ایجاد ارتباط میان اعضای جامعه‌ی آماری با یکدیگر و نیز با انجمن آمار ایران است.

برای نیل به اهداف فوق و هرچه پربارتر شدن خبرنامه، از همکاری و همفکری همه‌ی علاقه‌مندان به گرمی استقبال می‌شود. در این راستا: - ضروری است مطالب به نشانی سردیر، یا اعضای هیئت تحریریه ارسال شود.

- خبرنامه، در انتخاب، تلخیص و ویرایش مطالب ارسال شده آزاد است.

- مطالب دریافت شده، بازگردانده نمی‌شود. مطالب مندرج در خبرنامه، لزوماً نظر انجمن آمار ایران نیست.

فهرست مطالب

۱	سرمقاله
۱	سال جهانی آمار
۴	آمارشناس یا آماردان؟
	با پیشگامان آمار ایران
۸	گفتگو با دکتر حسن صادقی
۱۱	سازمان نظام آمارشناسی
۱۲	کمیسیون پیشبرد ریاضیات
۱۳	دریچه‌ای به پژوهش
۱۵	پذیرش رشته آمار
۱۹	مشاهیر آمار جهان
۲۰	معرفی مراکز و سازمان‌های آماری
۲۲	معرفی کتاب
۲۲	جایزه واکیموتو
۲۲	اخبار دانشگاه‌ها و مراکز آماری

سرمقاله

به نام خداوند خالق

سال جهانی آمار

سال ۲۰۱۳ برای بزرگداشت علم آمار در سراسر جهان و تقدیر از سهم علوم آماری در توسعه جوامع، سال جهانی آمار نام گرفته است. تاکنون بیش از ۲۱۰۰ سازمان در ۱۲۴ کشور مشارکت خود را در بزرگداشت سال جهانی آمار از طریق وبگاه آن اعلام کرده‌اند.

در این سال از همه‌ی دولت‌ها، سازمان‌ها و ارگان‌ها در سراسر دنیا خواسته شده به منظور نشان دادن اهمیت علم آمار و کاربردهای آن در گستره‌های علمی، کار و کسب، حکومت، رسانه‌ها، سیاست‌گذاری و جامعه، فعالیت‌هایی را انجام دهند و آن‌ها را در وبگاه بزرگداشت سال جهانی آمار به‌نشانی <http://www.statistics2013.org> ارائه نمایند. به‌تمامی مدیران گروه‌ها و سازمان‌های آماری کشورها توصیه شده تا با ورود به این وبگاه و ارائه‌ی فعالیت‌های خود در آن، در بزرگداشت سال جهانی آمار مشارکت داشته باشند.

در ایران نیز وبگاه سال جهانی آمار به‌نشانی <http://stat2013.srtc.ac.ir> راه‌اندازی شده و در دسترس عموم قرار گرفته است تا علاقه‌مندان بتوانند ضمن اطلاع از برنامه‌ها و فعالیت‌هایی که در سراسر ایران در این سال به وقوع خواهد پیوست، برنامه‌ها و اخبار خود را نیز به اطلاع عموم مردم برسانند.

اهداف کلی سال جهانی آمار

- افزایش آگاهی جامعه در رابطه با قدرت و میزان نفوذ آمار در جنبه‌های مختلف اجتماعی
- آموزش و توسعه‌ی فکری افراد جامعه به‌خصوص جوانان در زمینه‌ی سواد آماری با نگاه حرفه‌ای
- ارتقای خلاقیت و توسعه در علوم آمار و احتمالات

ستاد ملی بزرگداشت سال جهانی آمار

با بهره‌گیری از موقعیت ایجاد شده، به پیشنهاد انجمن آمار ایران و با حمایت مرکز آمار ایران، ستادی ملی در کشور به ریاست رئیس مرکز آمار ایران با وظایف زیر تشکیل شده است:

۱- بزرگداشت سال جهانی آمار

۲- تصویب طرح‌های اجرایی در رابطه با این بزرگداشت

۳- تلاش در جهت تأمین هزینه‌های برگزاری مراسم و فعالیت‌های دیگر ستاد ملی سال جهانی آمار

شورای برنامه‌ریزی

به منظور برنامه‌ریزی برای بزرگداشت سال جهانی آمار و تهیه‌ی طرح‌های اجرایی، شورای برنامه‌ریزی به ریاست رئیس انجمن آمار

آمار را در یک تقسیم کلی به دو بخش آمار نظری و آمار کاربردی تقسیم می‌کنند، ولی جنبه دیگری از این علم که بسیار کمتر به آن اشاره می‌گردد و در باره آن بحث می‌شود، فلسفه، منطق و دیدگاه آماری است. استنباط آماری منطق اکتشاف علمی حقایق است. آمار را اگر دقیق بنگریم نوعی جهان‌بینی است. به کلمات و مفاهیم آماری مانند جامعه، نمونه، متغیر، پارامتر، برآورد، ناریبی، سازگاری، همگرایی، فرضیه، آزمون و به خصوص احتمال (ذهنی و عینی) و خطا اگر دقیق‌تر نظر کنیم به دیدگاه جدیدی از دنیای پیرامونمان می‌رسیم.

در علوم طبیعی مانند فیزیک و مکانیک ارتباط اصل "اصل عدم حتمیت" هایزنبرگ و اینکه قوانین علمی در صورت اثبات تجربی به رسمیت باید شناخته شوند با مفاهیم استنباط آماری چگونه است؟ پیدایش شک، فرضیه، آزمایش، مشاهده، تجربه، آزمون و سپس اثبات و یا ابطال حقایق و قطعاً وجود خطا در این مسیر منطق اکتشاف علمی است.

نظریه‌های مختلف در علوم انسانی (مانند روانشناسی)، علوم اجتماعی، علوم اقتصادی، علوم زیستی و علوم پزشکی زمانی قابل استناد علمی هستند که در عالم تجربه و شهود به اثبات رسیده و مورد تایید قرار گیرند. و اینگونه است که آمار نقش اساسی در اثبات نظریه‌های این علوم بازی می‌کند.

در زندگی روزمره آیا تمام قضاوت‌ها، ادعاها و نظرات ما مبتنی بر حقیقت است و خطایی بر آن متصور نیست؟ اگر اینگونه است پس این همه دعاها، بحث‌ها، جدل‌ها و جنگ‌ها بر سر چیست؟ در دو طرف میدان جنگ که هر یک بر طبل حقیقت می‌کوبند کدامین فرد بر مرکب حقیقت سوار است؟ قصه فیل در تاریکی مولاناست و آینه‌های شکسته حقیقت که هر تکه آن نصیب کسی گشته است.

این سخن خداوند در سوره والعصر قرآن کریم است که "انسان هر آینه در زیانکاری است و خطا جز آنانیکه..." و به قول دس راج "ما ناگزیریم با خطا زندگی کنیم". مختصر اینکه "آنچه نزد ماست تنها برآوردی از حقیقت است نه خود حقیقت ناب". از خداوند حقایق طلب کنیم برآوردی نارایب از حقایق در ذهن، اندیشه و قلب ما بتاباند.

سرمقاله حاضر تنها فتح بابی است در باره دیدگاه و جهان‌بینی آماری که توسط این حقیر که خود را عضو بسیار کوچک جامعه آماری می‌داند، مطرح گردید. خبرنامه انجمن آمار ایران منتظر دیدگاه‌های اساتید صاحب نظر در این زمینه است. جامعه آماری را از نظرات و دیدگاه‌های خود محروم نسازید.

- سمینار «احتمال و فرایندهای تصادفی» در تاریخ ۲۱-۲۰ شهریور ۱۳۹۲ در دانشگاه سیستان و بلوچستان
- نشست «بررسی راهکارهای توسعه‌ی کاربرد آمار در تولید کالا و خدمات و چالش‌های فراوی آن» در تاریخ ۳ مهرماه ۱۳۹۲ در مرکز آمار ایران
- همایش «روز آمار و برنامه‌ریزی» در تاریخ ۳۰ مهرماه ۱۳۹۲ در وزارت کشور
- همایش «آمار و کاربران» در تاریخ ۲۹ آبان ۱۳۹۲ در دانشگاه علامه طباطبائی
- همایش «تحلیل نتایج سرشماری ۱۳۹۰» در تاریخ ۵-۶ آذر ماه ۱۳۹۲ در دانشگاه تربیت مدرس
- همایش «راهکارهای ارتقای فرهنگ آماری و اخلاق حرفه‌ای» در تاریخ ۱۳ آذر ماه ۱۳۹۲ در دانشگاه تهران
- همایش «مروری بر آمارهای نیروی کار» در تاریخ ۱۹-۲۰ آذر ماه ۱۳۹۲ در دانشگاه خلیج فارس
- همایش «نقش آمار در پژوهش» در تاریخ ۲۷ آذر ۱۳۹۲ در دانشگاه تربیت مدرس

* سایر فعالیت‌ها

- انتشار ویژه‌نامه‌ی سال جهانی آمار به صورت ماهانه
- راه‌اندازی وب‌گاه سال جهانی آمار به نشانی <http://stat2013.srtc.ac.ir>
- اطلاع‌رسانی از طریق رسانه‌ها و جراید
- برگزاری سخنرانی‌های عمومی و کارگاه‌های آموزشی در دانشگاه‌ها و مراکز علمی
- تهیه و انتشار بروشور، پوستر، بنر و موارد مشابه
- تهیه و انتشار مقاله‌های عمومی به‌منظور ارتقای سواد آماری
- اقدام برای تصویب ماده‌ی قانونی در مجلس برای برگزاری سال جهانی آمار
- اقدام برای اخذ مصوبه از هیئت دولت برای برگزاری سال جهانی آمار
- اعلام آمادگی برای همکاری در امور آماری به دولت
- اقدام برای تصویب نظام آمارشناسی در مجلس شورای اسلامی ایران
- برنامه‌ریزی برای پیشنهاد اصلاح برنامه‌های رشته‌ی آمار
- افتتاح موزه‌ی آمار همزمان با سال جهانی آمار

ایران زیر نظر ستاد ملی بزرگداشت سال جهانی آمار تشکیل شده است که وظایف آن عبارتند از:

- ۱- تدوین برنامه‌های ستاد ملی و ارائه‌ی آن جهت تصویب
- ۲- مشاوره با نهادها، کارشناسان و متخصصان علم آمار جهت تدوین برنامه‌های ستاد
- ۳- پیگیری اجرای برنامه‌های مصوب ستاد ملی
- ۴- تشکیل کمیته‌های تخصصی و ایجاد هماهنگی بین این کمیته‌ها

کمیته‌های تخصصی

- کمیته‌ی تخصصی همگانی کردن آمار
- کمیته‌ی نظام آمارشناسی
- کمیته‌ی آموزش مدرسه‌ای
- کمیته‌ی آموزش دانشگاهی
- کمیته‌ی آمار کاربردی
- کمیته‌ی حمایت از تشکلهای آماری
- کمیته‌ی انتشارات
- کمیته‌ی ارتباطات و اطلاع‌رسانی

فعالیت‌های انجام شده و در حال انجام

* برگزاری کارگاه‌های یک روزه به مناسبت سال جهانی آمار

- روش تحقیق در حوزه‌ی سنجش و اندازه‌گیری (۴ شهریور ۱۳۹۲) سازمان سنجش آموزش کشور
- بهینه‌سازی در حوزه صف‌بندی - مقدماتی (۳ مهر ۱۳۹۲) سازمان سنجش آموزش کشور
- نمونه‌گیری و کاربرد آن در مراکز صنعتی (۱۳ مهر ۱۳۹۲) سازمان سنجش آموزش کشور
- مدل‌سازی رگرسیونی تحت شرایط نایقینی (۱۷ مهر ۱۳۹۲) پژوهشکده‌ی آمار

* برگزاری همایش‌ها

- اولین همایش اعضای کمیته‌های تخصصی شورای برنامه‌ریزی ستاد ملی بزرگداشت سال جهانی آمار در تاریخ ۲۸ فروردین ماه ۱۳۹۲ در سالن شهید دهشور دانشگاه تهران

توسط متخصصان آمار اجرا شود و نه افرادی که ممکن است در طول دوره دانشگاهی حتی یک درس آمار نگذرانده باشند.

وی با اشاره به چگونگی همگانی شدن آمار در سطح کشور گفت: با آموزش کاراً در مدارس و استفاده از رسانه‌های ارتباط جمعی به ویژه صدا و سیما در صورتی که آموزش‌های عمومی جنبه‌های سرگرم کننده داشته باشند خیلی موثر است.

پزشک در خصوص سواد آماری گفت: انتظار می‌رود شهروندان از سیل اطلاعات و اخباری که این روزها دریافت می‌کنند، تحلیل‌های درستی داشته باشند و به راحتی دچار اشتباهات بزرگ نشوند.

این استاد آمار دانشگاه تهران تاکید کرد آموزش‌های آماری باید از مدرسه شروع شود و حس نیاز به تجزیه و تحلیل آماری و تصمیم‌گیری درست در دانش آموزان به شکل جذاب و مفرح به وجود آید.

پزشک در خصوص ارتقای فرهنگ آماری گفت: قوه تجزیه و تحلیل آماری به معنای این نیست که افراد متخصص آمار شوند. مردم باید بتوانند با استفاده از علم آمار نیازهای روزمره خود را برطرف کنند و خیلی تحت تاثیر اطلاعات غلط قرار نگیرند. به عبارتی از اطلاعات متنوع ارائه شده توسط رسانه ها و اینترنت نتایج درست بگیرند.

وی با اشاره به نظام آمارشناسی گفت: نظام آمارشناسی همانند نظام مهندسی و نظام پزشکی مجموعه مقررات و دستورالعمل‌هایی است که باید تدوین شود به طوری که کارهای تخصصی به متخصص سپرده شود.

وی ادامه داد: یکی از مشکلات فعلی در انجام پروژه‌های آماری این است که متولی رسمی ندارد. به عبارتی محلی نیست که با صدور مجوز یا با نظارت بر این موضوع که چه افرادی در امر پروژه‌های آماری فعال هستند به امر سر و سامان دادن به این فعالیت‌ها بپردازد.

وی تاکید کرد ایجاد نظام آماری یک ضرورت است.

استاد دانشگاه تهران در خصوص این که چرا دانش آموزان رشته آمار را برای تحصیل در دانشگاه انتخاب نمی‌کنند، گفت: آمار رشته بسیار مهمی است که جایگاه با اهمیتی در امور تحقیقاتی و حتی مدیریتی و اجرایی دارد.

پزشک در پایان گفت: دید خانواده‌های ما نسبت به تحصیل در این رشته خیلی مثبت نیست، زیرا از کاربردهای مختلف این علم کمتر مطلع هستند.

• اعلام برنامه‌های وزارت خانه‌ها و سازمان‌های مختلف از جمله وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی، وزارت امور خارجه، وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، بیمه‌ی مرکزی، سازمان بهزیستی، سازمان سنجش آموزش کشور، کمیته‌ی امداد امام خمینی (ره)، استانداری‌های سراسر کشور، خانه‌ی ریاضیات اصفهان، خانه‌ی آمار اصفهان به منظور بزرگداشت سال جهانی آمار

• برگزاری مسابقه‌ی وبلاگ‌نویسی

• برگزاری مسابقه‌ی شعار برتر سال جهانی آمار

• برگزاری مسابقات دانش‌آموزی

• برگزاری مسابقات دانشگاهی در زمینه‌ی آمار

• پی‌گیری برنامه‌های مربوط به ارتقای سواد آماری و فرهنگ آماری

• پیشنهاد راهکارهای حمایت از تشکلهای آماری و بخش خصوصی

• پیشنهاد راهکارهای بهبود آموزش مدرسه‌ای

• راه‌اندازی بانک اطلاعاتی آمارشناسان و پژوهش‌های آماری

• اقدام برای چاپ تمبر یادبود سال جهانی آمار

• آسیب‌شناسی رشته آمار و مشکلات فارغ التحصیلان آمار

• چاپ کتاب‌های عمومی در زمینه‌ی کاربرد آمار

• برگزاری مراسم بزرگداشت روز ملی آمار و برنامه‌ریزی در استانداری‌ها، وزارت خانه‌ها و دانشگاه‌ها

♦ مصاحبه ایرنا با آقای دکتر حمید پزشک در خصوص سال جهانی آمار

<http://irna.ir/html/1392/13920512/80760392.htm>

ندانستن علم آمار و کامپیوتر بیسواد است
تهران- ایرنا- یک کارشناس حوزه آمار معتقد است قرن بیست و یکم، قرن ورود به تعریف جدید از بیسواد است. در این قرن ندانستن علم آمار و کامپیوتر بیسواد محسوب می‌شود.

حمید پزشک روز سه شنبه ۹۲/۹/۱۹ در گفت‌وگو با خبرنگار اقتصادی ایرنا با بیان این که همه مسایل آماری در سال جهانی آمار مهم هستند، تصویب نظام آماری در کشور را مهمترین موضوعی عنوان کرد که باید هر چه زودتر تحقق یابد تا طرح‌های آماری

آمارشناس یا آماردان؟

دکتر محمد قاسم وحیدی اصل، گروه آمار دانشگاه شهید بهشتی

m-vahidi@sbu.ac.ir

به گفته صائب تبریزی: "مستمع صاحب سخن را بر سر حرف آورد". اما این بار صاحب سخنی، مستمعی را بر سر حرف آورده و او را ترغیب کرده است که چند کلمه در پاسخ به مقاله شیوای این صاحب سخن؛ یعنی آقای دکتر محمد رضا مشکانی، در شماره ۷۸ خبرنامه انجمن آمار به رشته تحریر درآورد و به زعم خود "اثبات" کند که هم بنابه پیشینه موضوع، هم قواعد دستور زبان، و هم بنابر قوانین معرفت شناختی نه تنها لفظ "آماردان" بر "آمارشناس" ارجحیت دارد، بلکه اصولاً نمی توان عنوان اخیر را در مورد کسانی که امروزه به علم آمار، نه به معنای بسیار محدود آن (در مؤسسات رسمی دولتی) و بلکه دربرگیرنده همه شاخه ها و متفرعات آن اشتغال دارند، به کار برد.

ابتدا باید گفت که واژه های "آمارشناس" یا "آماردان"، صفتهای شغلی اند [۱]. زبان فارسی (بر خلاف زبان عربی که از زبانهای اشتقاقی است) از زبانهای ترکیبی است و با ترکیب دو یا چند کلمه یا کلمه ای با یک پیشوند یا پسوند، کلمه ای تازه ساخته می شود. برخی از این صفات شغلی که از ترکیب کلمه ای با یک پسوند ساخته شده اند عبارتند از: آتش نشان، ارزیاب، باستان شناس، باتری ساز، آهنگ ساز، حسابدار، دفتردار، روان کاو، هواشناس، اخترشناس، راننده، آموزگار، دانشمند، دانشجو، کارگر، دست فروش، کارمند، برق کار، صاف کار، درودگر، فال گیر، ... برخی صفات شغلی هم از اضافه کردن "چی" ترکیبی به هر اسمی ساخته می شود: درشکه چی، چاپچی، آبدارچی، توپچی، ... البته اسم هایی هم وجود دارند که ترکیبی نیستند و دلالت بر شغل می کنند: پزشک، داور، کشیش، ...

زبان انگلیسی هم ساختاری مشابه دارد و برخی از کلمات ترکیبی که نشان دهنده شغل اند عبارت اند از

mathematician, statistician, algebraist, probabilist, analyst, operation researcher, historian, geographer, geometer, footballist, pianist, optamologist, worker, teacher.

البته در زبان انگلیسی هم کلمات زیادی وجود دارند که ترکیبی نیستند و نشان از شغل دارند (اغلب با منشأ خارجی):

referee, coach, athlete, priest, gymnast, ...

بنابراین توجه می کنیم که (۱) هم در زبان فارسی و هم در زبان انگلیسی انواع کلمات ترکیبی برای افاده به شغل ساخته شده و به کار گرفته شده اند و می شوند. (۲) تناظر یک به یکی در ترجمه این اصطلاحات از زبان انگلیسی به فارسی وجود ندارد. اما در هر دو زبان (و البته در همه زبانها) قواعدی در نامگذاری رعایت و برخی از عنوانها هم از سایر زبانها اقتباس می شوند، یا این عنوانها خود را از زبانی به زبانهای دیگر تحمیل می کنند.

قاعده ای که هم در زبان فارسی (و هم در زبان انگلیسی) برای ساختن ترکیبها مراعات می شود (و آقای دکتر مشکانی هم در نوشته خود به آن توجه داده اند) این است که آیا "اسم" صفت ساز، "ذات" است یا "معنی". شاید خالی از لطف نباشد که توصیف "اسم ذات، اسم معنی" را از مرجع [۱] عیناً بیاورم و برای ادامه بحث از آن کمک بجویم.

اسم ذات؛ اسم معنی

مصادق برخی از اسمها به طور مستقل در خارج از ذهن وجود دارند و مرئی و ملموس و محسوس هستند، چون: کتاب، درخت، شکوفه، رود، کوه، میوه، مرد، زن، ... این گونه اسمها را اسم ذات می نامند.

در مقابل اسم ذات، اسمهای دیگری هستند که مصادق آنها به خودی خود و مستقلاً در خارج از ذهن وجود ندارد و پیدا نمی شود، بلکه وجود آنها وابسته به وجود دیگری است و تا وجود دیگری نباشد، وجود آنها را نمی توانیم دریابیم، چون: علم، آزادی، هوش، بزرگی، زیبایی، ... این گونه اسمها را اسم معنی می گویند.

تشخیص ذات یا معنی بودن برخی اسمها ممکن است با عقاید خاصی تلاقی کند؛ مثلاً اسمهای "جن و پری و فرشته" از نظر افرادی که به وجود آنها اعتقاد دارند، اسم ذات، و از نظر کسانی که بدانها معتقد نیستند، اسم معنی هستند. و به طور کلی باید دانست که "ذات" و "معنی" در اسم، مقوله دستوری نیست. (پایان نقل قول از [۱]).

پس این سخن نغز را که "ذات و معنی" همواره مقوله دستوری نیست و بلکه اعتقادی است به خاطر بسپاریم و هر جا که برسر تشخیص ذات از معنی دچار مشکل شدیم، به اعتقادات؛ یعنی دیدگاههای خود نسبت به موضوع مورد اختلاف، که مبانی "معرفت شناختی" دارند، رجوع کنیم.

دیدیم که هم در زبان انگلیسی و هم در زبان فارسی از ترکیب اسم و پسوند سازنده صفت شغلی، اصطلاحاتی برای دلالت بر شغل افراد به وجود می آیند و چنین پسوندهایی (در هر زبان) تعداد بسیار دارند. بینم برای ساختن کلمه هایی که برای خطاب قراردادن افراد شاغل در انواع رشته های علمی مورد استفاده قرار می گیرند، چگونه عمل شده (و می شود). از زبان انگلیسی شروع می کنیم و ابتدا توجه می کنیم که رشته های علمی از لحاظ "موضوع مورد بحث" یا "موجود مورد مطالعه" بر دو نوع اند: موضوع یا موجود مورد مطالعه اسم ذات است یا اسم معنی.

نمونه هایی از علوم ناظر بر دسته اول عبارت اند از:

geology, biology, cardiology, hydrology, ophthalmology, oceanology, bryology, agrology, ...

موضوعات مورد مطالعه در هر یک از اینها: زمین، زیست، قلب، آب، چشم، اقیانوس، خزه، خاک، ... اسمهای ذات اند. برای ساختن صفت شغلی برای کسانی که به هر یک از این موضوعات اشتغال دارند، پسوند "ist" به انتهای این کلمات اضافه می شود (اما تنها

منحصر به اینها نیست).

اما نمونه‌هایی از علوم ناظر بر دسته دوم عبارت‌اند از:

mathematics, physics, chemistry, politics, logic, music, analysis, number theory, operation research, probability theory, geography, history,....

برای ساختن صفت شغلی برای کسانی که عالم به رشته‌های بالا هستند، در مواقعی "cian"، گاهی "ist" و گاهی از "er"، یا "ian" استفاده می‌شود، مثلاً:

mathematician, chemist, physicist, operation researcher, philosopher, historian,....

جالب است که درست مانند musician (که همانطور که دکتر مشکانی هم اشاره کرده‌اند، به هر کسی که به نوعی از راه موسیقی نان می‌خورد؛ از آهنگسازان بزرگ گرفته تا نوازندگان دوره گرد اطلاق می‌شود) کلمه mechanician (معادل با mechanist) هم در خطاب به مکانیکی که مثلاً تعمیرات ماشین انجام می‌دهد، هم به استاد تمام دانشگاه که تحصیلات و کارش در رشته مکانیک است، به کار می‌رود. پس می‌توان نتیجه گرفت که در زبان انگلیسی، برخلاف فرمایش آقای دکتر مشکانی، هم از "cian"، گاهی "ist" و گاهی از "er"، یا "ian" در خطاب به هر کسی که به طریقی به کاری با "موضوع مشخص" اشتغال دارد، استفاده می‌شود. [عین فرمایش آقای دکتر مشکانی در نوشته ایشان چنین است: "... کسانی که شغلشان با موضوعی سر و کار دارد معمولاً با پسوند "cian"، می‌نامند و افرادی را که در سطح عالیت‌تر از دانش آن موضوع کار می‌کنند با پسوند "ist" خطاب می‌کنند.]

آقای دکتر مشکانی، در ادامه صحبت خود که در بالا نقل شد، کمی هم راه افراط پیموده و برای آنکه "بر سر کلمه آماردان بزنند"، گفته‌اند که در زبان انگلیسی به هر کسی که سازی بنوازد گو که قواعد موسیقی را بداند یا نه، به او "musician" موسیقی‌دان می‌گویند. نه آقای دکتر! مگر همه جا ترجمه "cian"، دان است؟ پس باید "electrician" را "برق‌دان" ترجمه کنیم و "technician" را فن‌دان. درحالی‌که هر دوی اینها به "برق‌کار" و "فن‌کار" (یا در واقع "تکنسین") ترجمه می‌شوند.

اما اصل کلام آقای دکتر مشکانی در همین چند جمله که از ایشان نقل کردم و چند جمله پیشین و پس از آن ریشه دارد: آقای دکتر مشکانی برای برخی پسوندها "مقام" و "درجه" قائل‌اند، درحالی‌که در زبان انگلیسی چنین نیست و مطابق شواهدی که در زیر از ادبیات گذشته فارسی می‌آورم، در کشور ما هم در گذشته چنین نبوده است (و شاید به هر دلیلی در دهه‌های اخیر هاله‌ای از احترام دور برخی کلمات پیچیده شده باشد).

شاهد اول من غیاث‌الدین جمشید کاشانی (حدود ۷۹۰-۸۳۲ هجری) از مفاخر علمی ایران است. فقط یک قلم از کارهای علمی برجسته او، محاسبه π تا ۱۶ رقم اعشاری درست است که تا دو قرن (تا قرن ۱۶ میلادی) در دنیا رکورددار بود. کاشانی پس از عزیمت از زادگاه خود، کاشان، به حوزه علمی سمرقند، و

مشارکت در کارهای علمی دربار الغ بیگ، از پادشاهان تیموری و فردی عالم و عالم پرور، در نامه‌هایی به پدرش [۲] وضع فعالیت‌های علمی را در آنجا توصیف می‌کند. از جمله او می‌نویسد: "... اسامی طلبه را قلمی کردند ده‌هزار و کسری بود که به درس و تدریس مشغول و همین مقدار در خانه‌های خود هستند که از بزرگان و اولادشان که محتاج به وظیفه نیستند، و از آن جمله پانصدکس که به ریاضیات مشغول‌اند، و در بیست موضع درس این فن گویند...". [۲].

و نیز می‌نویسد: "... ریاضیدانان را اشارت فرموده بودند که به قوت قوانین هندسی تحقیق و تصحیح آن بکنند. هیچکس نتوانسته است که تحقیق آن بکنند... هر چند عمل می‌کرده‌اند و فکر در آن می‌نموده‌اند راست نمی‌آمده. چون این بنده رسید در روز این مسأله در حضرت سلطنت پناهی پیش آورده‌اند و این بنده درفور و هم در مجلس تصحیح یکی از آن کرده و منشأ غلط ایشان بیان کرده و تطبیق کلام زیج بر این بیان کرد." [۲]. بنابراین از نظر کاشانی "ریاضیدانان" کسانی‌اند که به "ریاضیات مشغول‌اند".

همچنین کلمه "اخترشناس" به کرات در اشعار فردوسی دیده می‌شود از جمله در:

"ز اخترشناسان هر کشوری بجایی که بد نامور مهتری" یا "پزشکان و اخترشناسان همه توگفتی به هندوستان شد رمه". اینجا هم "اخترشناس"، مانند "مؤید"، صفتی شغلی است. در دوره‌های بعد برای نامگذاری افراد شاغل در پیشه‌های علمی، به تناسب از پسوند "شناس" یا "دان" (گاهی با آوردن "اصحاب" یا "اهل" یا امروزه بیشتر "متخصص"؛ مثلاً "متخصص قلب" به جای "cardiologist" یا "متخصص نظریه مجموعه‌ها" به جای "set theorist" به ابتدای علم مورد بحث یا "ی" به آخر [مثل "منطقی" و "نحوی"] و امثال آنها) استفاده شده است.

در دوره‌های اخیر هم، به خصوص از زمان تأسیس فرهنگستان اول (۱۳۲۰-۱۳۱۴) (و به‌ویژه پس از بنیان‌گذاری دارالفنون و بعداً دانشگاه تهران و سیر سریع ورود رشته‌های نوین و نیز تأسیس ادارات جدید، جعل عنوان برای رشته‌های علمی و شاغلان به آنها سرعت بیشتری یافته است. این بود که اصطلاحاتی از قبیل: جنگل‌شناسی، زمین‌شناسی، شرق‌شناسی، مردم‌شناسی، هواشناسی، میکروب‌شناسی، انگل‌شناسی، ... و اقتصاد، حقوق، جغرافیا، فیزیک، شیمی، فلسفه و ... برای رشته‌های جدید علمی و عناوینی مانند: جنگل‌شناس، زمین‌شناس، شرق‌شناس، مردم‌شناس، هواشناس، میکروب‌شناس، انگل‌شناس، ... و اقتصاددان، حقوقدان، جغرافیادان، فیزیكدان، شیمیدان، فلسفه‌دان و ... برای شاغلان در آنها وضع شد.

لازم به ذکر است که اضافه شدن پسوند "شناس" به اسم همه جا صفت شغلی نمی‌سازد مانند خداشناس، خودشناس، سخن‌شناس و ... دلالت بر شغل نمی‌کند. "دان" نیز هم مخفف "داننده" است و هم به معنی "ظرفیت" است و به قول دهخدا "هرچه بدان اضافه

داریم و بنا به استدلال بالا باید با پسوند شناس ترکیب شود. همان کاری که پیشینیان خوش ذوق، دانشمند، نکته سنج و دقیق ما در فرهنگستان اول کرده‌اند...".

با اینکه بنا بر تعریف مورد استناد فرهنگستان اول موضوع علم آمار آشکارا "عدد و رقم و شمار" (= آمار) است؛ تعریف دوم (تعریف دکتر مشکانی) آن اسم ذات مورد نظر خود را، که به استناد آن آمار پیشگان را "آمار شناس" می‌خواند، به وضوح مشخص نمی‌کند، آیا هدف علم آمار "بررسی جامعه‌ها و بخش بزرگی از آن ... " است و بنابراین شاخه‌ای از جامعه‌شناسی است؟ آیا با این حساب، علم آمار در رده علوم انسانی قرار دارد؟

به هر حال آنچه مسلم است آقای دکتر مشکانی موضوع علم آمار را "اسم ذات" می‌داند و مبنای استنباط او، تعریفی است که برای علم آمار ارائه داده است. اگر این تعریف ایشان را نپذیریم (که با اجازه ایشان چنین می‌کنیم) باید برای علم آمار تعریفی بیاوریم که موضوع مورد مطالعه آن را روشن کند. اینجاست که به ناچار وارد بحث دیدگاه‌ها یا اعتقادات خود نسبت به آمار می‌شویم و پای فلسفه علم و شناخت شناسی پیش می‌آید. در مقدمه بهتر است برای ضرورت ورود به چنین مباحثی، سخن برتراند راسل، فیلسوف نامدار سده نوزدهم، البته در مورد ریاضیات، را به اختصار بیاوریم: "... با شروع از بخشهای معمولی‌تر، شخص این انتخاب را دارد که به سمت و سوی مطالب فنی و کاربردها برود یا به عقب بازگشته، مبانی منطقی و فلسفی آن را بررسی کند." [۴]. هارولد هتلینگ (همان هتلینگ تی دوی هتلینگ) تا آنجا پیش می‌رود که "آمار ریاضی‌دان‌ها را فلاسفه می‌نامد" [۴].

من به جای ورود به این مبحث "شناختی"، برای مختصر کردن بحث، برای پی بردن به ماهیت آمار، به دیدگاه‌های سه تن از برجسته‌ترین بنیان‌گذاران علم آمار، با تعریف امروزی آن استناد می‌کنم. نخستین اینها رونالد فیشر است. فیشر کتاب "روشهای آماری برای پژوهشگران" [۵] را در سال ۱۹۲۵ میلادی منتشر کرد. در چند صفحه نخست این کتاب، فیشر "مقدمه‌ای در باب" آمار و روشهای آن ارائه می‌دهد. این مقدمه چنین شروع می‌شود: "علم آمار اساساً شاخه‌ای از ریاضیات کاربردی است، و می‌توان آن را کاربریست ریاضیات در داده‌های مشاهداتی تلقی کرد..." [۵]. در مقاله "کارل پی‌رسون و ریشه‌های آمار نوین: چگونه یک متخصص کشسانی بدل به یک آماردان می‌شود" [۶] چنین می‌خوانیم: "... کارل پی‌رسون پس از بنیان‌گذاری رشته آمار ریاضی به الهام بخشی به دانشجویانش ... ادامه داد... به علاوه، او درصدد تعریف آمار برای این دانشجویان برآمد، از آنرو که الزامی در بین نبود که آمار به آمار حیاتی یا اندازه‌گیری پدیده‌های اجتماعی محدود شود. زیرا پی‌رسون استدلال می‌کرد که آمار شاخه‌ای از جامعه‌شناسی نبوده بلکه علمی مجرد فی حد ذاته است." [۶].

خود پی‌رسون می‌گوید که: "روشن است که آینده‌ای پر عظمت در انتظار آمار کنونی ماست و می‌توانیم به طرزی معقول پیش‌بینی

شود افاده کند که ظرف آن چیز بود" مانند جامه‌دان و نمک‌دان و.... حتی آنجا که مخفف داننده است افاده شغل نمی‌کند؛ مانند سخندان، قدردان و....

اما در ساختن اصطلاحات بالا برای رساندن معنای شغلی، طبیعی است که قاعده همان بود که پیشتر گفته شد: موضوع رشته علمی آیا مربوط به اسم معنی است یا اسم ذات. آنجا که همه چیز روشن بود، نیاز به ورود به "اعتقاد" و "دیدگاه" وجود نداشت. در موارد ناروشن البته نیاز به تعریفی دقیق از علم مورد نظر و استفاده از نظرات کارشناسان وجود داشت. ببینیم مبنای استفاده از "آمارشناس" برای شاغلان به آمار (علم آمار؟) چه بوده است. تعریف "آمار" از زبان فرهنگستان اول چنین است [فرهنگ معین]: "آمار: علمی که موضوع آن طبقه‌بندی وقایع اجتماعی است و معنای آن محاسبه و نشان دادن نتیجه به صورت ارقام و اعداد است، مثل شماره جمعیت یک ده، یک شهر، یک ایالت، یک کشور، محصولات صنعتی، ادیان و مذاهب و پیروان آنها، مالیاتها و غیره؛ احصائیه."

آیا این تعریف [مربوط به سالهای پیش از ۱۳۲۰ شمسی] در بهترین حالت، تعریفی از آمار رسمی در شکل قدیمی آن نیست؟ و آیا این تعریف و عنوانی که بر پایه آن برای شاغلین به علم آمار امروزی برگزیده شده است، می‌تواند عنوانی مناسب برای "آمارکاران" امروزی باشد که برای تشریح کار آنها نیاز به انواع توصیفات است تا حق مطلب در مورد این رشته بالنده که در همه علوم رسوخ کرده و از انواع نظریه‌های ریاضی و در رأس آنها از نظریه احتمال استفاده می‌کند، ادا شود؟ در واقع آنچه از "علم آمار" پس از حذف نظریه ریاضی احتمال باقی می‌ماند، شایسته همین تعریف است که بزرگواران فرهنگستان اول در نظر داشته‌اند.

جا دارد این را هم بگویم که از مجموع ۱۲۸ واژه اداری و کشوری که فرهنگستان اول وضع کرده است، ۸۰ مورد (۶۳٪) در جامعه "جا افتاده‌اند" [۳]؛ از مجموع ۱۳۲ مورد واژه "بانکی و تجاری" هم ۸۳ مورد (۶۳٪) "جا افتاده‌اند"؛ اما از مجموع ۱۳۳ واژه وضع شده برای "ریاضیات" تنها ۲۲ مورد (۱۷٪) جا افتاده است [۳]. به قول آقای علی کافی [۳]: "واژه‌های ریاضی مصوب فرهنگستان از ناموفق‌ترین واژه‌ها بوده است زیرا بیشترین کوشش فرهنگستان در این رشته صرف یافتن معادل برای واژه‌های کاملاً نامأنوس اما عربی تبار شده است. (لغت "آمار" یا "آمارشناسی" به جای "احصائیه" پیشنهاد و تصویب شده است) برای تعریف "احصائیه" نگاه کنید به لغت نامه دهخدا یا فرهنگ معین).

شاید خالی از لطف نباشد که "تعریف" آقای دکتر مشکانی را نیز از علم آمار و احتجاج ایشان را برای مناسب بودن عنوانهای "آمار شناسی" و "آمار شناس" در اینجا بیاورم. به زعم آقای دکتر مشکانی: "... در آمار که موضوع بررسی آن جامعه‌ها و بخش بزرگی از آن جامعه‌های متناهی مانند جمعیت کشورها، مزارع کشاورزی، محصولات کارخانه‌ای، مجموعه داده‌ها، جنگلها و آبزیان یک دریاچه و مانند آنهاست با یک اسم ذات سرو کار

آمار با علوم ریاضی و یکسانی "پسوند" ها (mathematician و statistician) است، بلکه با ایجاد این تصور که "ریاضیات" یک چیز است و "آمار" چیز دیگر، و برای تبحر در آمار نیازی به ریاضیات نیست (یا نیاز کمی به آن هست) صحنه، به قول آگون پی‌یرسون به روی "دیده تانت" ها بیشتر گشوده می‌شود. تنها با تجهیز "آمار دانان" به انواع فنون و روشهای ریاضی است که می‌توان با اقسام مسائل متنوعی که امروزه در مقابل این علم بالنده قرار دارند، دست و پنجه نرم کرد و تنها با اتکا به ریاضیاتی بسیار قوی (که رقا به آن مجهز نیستند) و عمل ورزی (practice) کافی (که دانشجویان ما حین تحصیل در آن ممارست کرده اند) است که می‌توان روسفید از پس هر مسئله واقعی که به آماردانان ارجاع می‌شود، برآمد.

مراجع

- [۱] انوری، حسن؛ احمدی گیوی، حسن، "دستور زبان فارسی ۲"، ویرایش دوم، انتشارات فاطمی، ۱۳۷۵.
- [۲] قربانی، ابوالقاسم، "کاشانی نامه، احوال و آثار غیاث‌الدین جمشید کاشانی"، مرکز نشر دانشگاهی، چاپ دوم، ۱۳۶۸. [نامه‌های کاشانی به پدرش به صورت کتابی مستقل هم به کوشش دکتر محمد باقری منتشر شده است.
- [۳] کافی، علی، "بررسی واژه‌های فرهنگستان اول"، مجله نشر دانش، شماره ۵۵، صص ۲۶۳-۴۱، سال ۱۳۷۸.
- [4] Hotelling, H., "The Statistical Method and the Philosophy of Science", The American Statistician, Volume 12, issue 5, 1958.
- [5] Fisher, R.A., "Statistical Methods for Research Workers", originally published by Oliver and Boyd, 1925.
- [6] Magnello, M.E., "Karl Pearson and the Origins of Modern Statistics", the Rutherford Journal (the New Zealand Journal for the History and Philosophy of Science and Technology, Volume 1, 2005-2006).
- [7] Pearson, K., Gresham Lectures, "Geometry of statistics," (17 november 1891), kp : vol 49
- [8] Aldrich, J., "Karl Pearson's Biometrika : 1901-36", Biometrika, 1, pp, 3-15, 2013
- [9] pearson, e.s., "Karl Pearson : An Appreciation of Some Aspects of His Life and Work", in two parts, Biometrika, 28, 193-257, 29, 161-247, 1936/8.

کنیم که ترکیب آمار با آنالیز، علمی را پدید خواهد آورد که بر هر شاخه دیگر ریاضیات برتری خواهد جوید [۷].

به قول جان آلد ریچ [۸] تغییر الگوی نوشته‌های پی‌یرسون با در نظر گرفته شدن دیدگاهی جدید برای "مدرسه بیومتری" (که پی‌یرسون آن را در یونیورسیتی کالج لندن تأسیس کرده بود) مصادف شد. به گفته آگون پی‌یرسون (پسر کارل پی‌یرسون و همان پی‌یرسون قضیه معروف نیمن-پی‌یرسون) [۹]: "هدف این مدرسه تبدیل آمار به شاخه‌ای از ریاضیات کاربردی با تکنیک و واژه‌ها و اصطلاحات خود، برای تربیت آماردانان به عنوان مردان علم، برای گسترش دادن، دور انداختن یا توجیه فرایندهای کهنه‌تر مکتب آماردانان علوم سیاسی و علوم اجتماعی، و به‌طور کلی تبدیل کردن آمار در این کشور [انگلیس] از جولانگاه "دیده تانت" ها [dil-et-tante] ها؛ اشخاصی که علاقه‌مندی ظاهری به یک موضوع نشان می‌دهند، اما دانش واقعی آن را دارا نیستند] و هوچی‌گران به شاخه‌ای جدی از علم بود که هیچکس جرأت استفاده مؤثر از آن را بدون آموزش کافی به خود راه ندهد، درست به همان گونه که کسی که ریاضیات نمی‌داند به استفاده از حساب دیفرانسیل دست نمی‌زند." [۹].

سرانجام اینکه نیمن در مقاله "پدیدایی آمار ریاضی" [۱۰] همه تلاش خود را مصروف توصیف "نظریه احتمال" و "نظریه آمار" به عنوان نظامهای جزء ریاضی کرده است.

گفته شادروان عباسقلی خواجه نوری، که او را به حق پدر علم آمار در ایران می‌نامند، در مقاله بسیار خواندنی "وضع امروزی آمار در ایران" [۱۱] نیز شنیدنی است: "... اولاً تئوری آمار که شعبه‌ایست از ریاضیات تطبیقی و به ما کمک می‌کند که روشهای مورد عمل را به وسیله استدالات ریاضی به قسمی به وجود آوریم که عملیات آماری ما منطبق بر قواعد صحیح و منطقی باشد و با به عبارت دیگر بین مشاهداتمان و قضاوتیکه درباره نتایج آنها می‌کنیم یک رابطه صحیح علمی موجود باشد." [عین نوشته بدون تغییر رسم الخط].

من سخن این بزرگان را وقع می‌گذارم و آمار را شاخه‌ای از ریاضیات برشمرده و برای تبیین جایگاه و محتوا و ماهیت آمار به یکی از اصلیتین مراجع "رده بندی علوم ریاضی" مراجعه می‌کنم. در "رده بندی موضوعی ریاضیات" [آخرین مورد مربوط به سال ۲۰۱۰]، موضوعات ریاضی به حدود ۹۰ شاخه اصلی و متفرعات آنها تفکیک می‌شوند. این شماره ها از ۰۰ شروع و به ۹۷ ختم می‌شود. شماره "۶۰" اختصاص به "نظریه احتمال و فرایندهای تصادفی" و شماره "۶۲" به "آمار" اختصاص دارد. موضوعات تحت این شماره (که فهرست آنها به عنوان پیوست در انتهای این نوشته آمده است) همه موضوعات آموزش دانشگاهی (و البته پژوهشی) را که در دانشگاههای ما (و قریب به اتفاق دانشگاههای دنیا) تدریس و تحقیق می‌شوند، در برمی‌گیرند. پس بنابر آنچه تا کنون بحث کرده‌ایم و ملاحظه این فهرست، اطلاق "آمار شناس" به "آماردان" نه تنها نادیده گرفتن قرابت محتوا و مضمون علم

دانش‌آموزی بیشتر نبودم. در سال ششم ابتدائی درسی به نام حساب داشتیم که علاوه بر ریاضی مقدماتی مطالبی در ارتباط با مباحثه و قسط‌السنین در آن بود که شامل تمرین‌های مشکلی می‌شد، از این‌که در درس توانایی خوبی داشتم، به پیشنهاد معلم این درس که ناظم مدرسه هم بود، بعضی از شب‌ها در پرتو نور چراغ توری و تحت نظارت این معلم، در کلاس حاضر می‌شدیم و من در پای تخته سیاه به حل تمرین‌ها می‌پرداختم و توضیحات لازم را هم می‌دادم. از این نظر هم مورد توجه مسئولین دبستان بودم و هم مورد محبت و احترام هم‌کلاسی‌ها. با مدرک دیپلم ریاضی و در سال ۱۳۳۴ به استخدام آموزش و پرورش خراسان درآمدم و در تنها دبیرستان سه کلاسه‌ی شهر تربت جام به تدریس پرداختم. جالب است اضافه کنم که نه تنها ریاضی بلکه، دروس فیزیک، شیمی طبیعی و حتی درس دینی هم تدریس کردم. هنوز برنامه‌ی درسی آن زمان را به یادگار دارم. قبل از انقلاب به مدت سه سال معاونت و سپس سرپرستی دوره‌های شبانه دانشگاه فردوسی را داشتم که شامل همه‌ی رشته‌های دانشکده‌ی علوم و دانشکده‌ی ادبیات می‌شد. بعد از انقلاب هم مدتی مدیر کل امور دانشجویی و مدتی هم مدیر گروه آمار بودم که سپس به فرصت مطالعاتی رفتم. دو دوره‌ی دو ساله دبیر انجمن آمار ایران بودم و یک دوره هم بازرس انجمن.

• از چه زمانی و چگونه با آمار آشنا شدید؟

با آمار تا اندازه‌ای در دوره‌ی کارشناسی آشنا شدم. یکی از درس‌های دوره‌ی کارشناسی ریاضی، درس آمار و احتمال بود که خیلی هم مفصل نبود و تنها شامل بخشی از آمار توصیفی و چند توزیع احتمالی می‌شد.

• چه شد که تصمیم گرفتید در رشته آمار ادامه تحصیل دهید؟

یادگیری و دانستن مطالب جدید، همیشه ذهن و فکر مرا مشغول کرده است. هنوز مایلم اگر موقعیتی پیش آید دانشجویار از اساتید برجسته بیاموزم. از این رو در دوران دبیری که جوان هم بودم، این میل مرا وامی‌داشت که به اطلاعاتم بیفزایم. بر این اساس در تابستان سال ۱۳۴۸ عازم فرانسه شدم تا به تحصیلاتم در سطوح بالاتر ادامه دهم. تا این زمان تنها به این فکر بودم که اگر ممکن شود در رشته‌ی جبر یا هندسه ادامه دهم. در پاریس و با بررسی رشته‌های مختلفی که در رشته‌ی ریاضی بود رشته‌ی آمار و احتمال را هم مشاهده کردم و مایل شدم اطلاعاتی در این مورد به‌دست آورم. اولین کتابی که در دسترسم قرار گرفت یک کتاب ۵۰ صفحه‌ای در مورد آمار توصیفی بود که برای مدارس نوشته شده بود و از مطالعه‌ی آن راضی بودم ولی هنوز به اندازه‌ی جبر و هندسه رضایتم جلب نشد. کتاب دومی که در این مورد خریداری کردم، کتاب جالب آمار توصیفی تألیف ژرار کالت بود که خیلی مفصل و شامل مطالب زیادی در آمار و احتمال بود. با آشنایی ناقصی که به زبان فرانسه داشتم، به زحمت آن را مطالعه کردم ولی چیز زیادی از آن دستگیرم نشد و بیشتر مطالب هم برای

[۱۰] نیمن؛ ج، "پدیده‌ی آمار ریاضی"، ترجمه محمد قاسم وحیدی اصل، اندیشه آماری، دوره ۱، شماره ۲، مهرماه ۱۳۷۵.

[۱۱] خواجه نوری، عباسقلی، "وضع امروزی آمار در ایران"، مجله علم و زندگی، فروردین ۱۳۳۸.

پیوست: رده بندی موضوعی انجمن ریاضی آمریکا

62-00	General reference works (handbooks, dictionaries, bibliographies, etc.)
62-01	Instructional exposition (textbooks, tutorial papers, etc.)
62-02	Research exposition (monographs, survey articles)
62-03	Historical (must also be assigned at least one classification number from Section 01)
62-04	Explicit machine computation and programs (not the theory of computation or programming)
62-06	Proceedings, conferences, collections, etc.
62-07	Data analysis
62-09	Graphical methods
62Axx	Foundational and philosophical topics
62Bxx	Sufficiency and information
62Cxx	Decision theory [See also 90B50, 91B06; for game theory, see 91A35]
62Dxx	Sampling theory, sample surveys
62Exx	Distribution theory [See also 60Exx]
62Fxx	Parametric inference
62Gxx	Nonparametric inference
62Hxx	Multivariate analysis [See also 60Exx]
62Jxx	Linear inference, regression
62Kxx	Design of experiments [See also 05Bxx]
62Lxx	Sequential methods
62Mxx	Inference from stochastic processes
62Nxx	Survival analysis and censored data
62Pxx	Applications [See also 90-XX, 91-XX, 92-XX]
62Qxx	Statistical tables

با پیشگامان آمار ایران گفتگو با دکتر حسن صادقی

زیر نظر خانم دکتر فیروزه ربواز گروه آمار دانشگاه شهید بهشتی

F.Rivaz@sbu.ac.ir

با تشکر از آقای دکتر وحید فکور عضو هیئت علمی گروه آمار دانشگاه فردوسی مشهد برای انجام مصاحبه.

• شرح کوتاهی از سابقه‌ی تحصیل و کارهای آموزشی، پژوهشی و اجراییتان برای خوانندگان بیان فرمایید تا بعد

شروع تحصیلاتم از مکتب‌های قدیمی و از ۵ سالگی است و پایان تحصیلات رسمی‌ام در سال ۱۳۵۲ است (پایان شش ساله‌ی ابتدائی از تنها دبستان بخش تربت جام در سال ۱۳۲۸، پایان دوره‌ی متوسطه (دبیرستان) از تنها کلاس ششم ریاضی در شهر مشهد در سال ۱۳۳۴، پایان دوره‌ی کارشناسی در رشته‌ی ریاضی از دانشسرای عالی شهر مشهد در سال ۱۳۳۸، پایان دوره‌ی دکتری در رشته‌ی آمار از دانشگاه پل ساباتیه شهر تولوز کشور فرانسه در سال ۱۳۵۲).

لذت آموزش و انتقال مطلب به دیگران را زمانی بردم که هنوز

آمار و ماشین‌های حساب‌گر که تازه در دانشکده‌ی علوم و به مدیریت زنده یاد پروفیسور تقی فاطمی تأسیس شده بود چیزی نگذشته بود. خوشبختانه اغلب دانشجویان مستعد آن زمان، اساتید برجسته‌ی رشته‌های آمار و کامپیوتر این زمان هستند.

• ساعت‌های موظف تدریس در آن زمان چند ساعت در هفته بود؟

تا جایی که به یاد دارم دستورالعمل خاصی در مورد ساعات موظف تدریس، در آن زمان وجود نداشت و اگر هم وجود داشته است من از آن اطلاعی ندارم. تنها چیزی که بیشتر به یاد دارم این است که گاهی بیشتر و گاهی کمتر تدریس می‌کردیم، (گاهی حدود ده واحد و گاهی هم چهار واحد). به‌طور کلی مجموعه‌ی همه‌ی واحدهای عرضه شده در ترم را پوشش می‌دادیم و گله و شکایت و بازخواستی در کار نبود و همه علاقه‌مند به تدریس بودند و سعی می‌کردند ساعات بیشتری را در دانشکده صرف کنند. خوشبختانه مسأله‌ی حق التدریس درس اضافی هم نبود و اگر استادی مایل به درس اضافی آن‌هم با حق التدریس بود، در دوره‌های شبانه تدریس می‌کرد.

• استادانی که در سالهای اخیر به دانشگاهها وارد می‌شوند، فشار کار برایشان بیشتر است، یا آن زمانها بیشتر بود؟

در محیط گروه و از جانب مدیر گروه، نه آن زمان و نه این زمان مشکلی برای اساتید به وجود نمی‌آمد و نمی‌آید و در نتیجه از این جهت فشار کاری وجود نداشت و ندارد. تنها محیط خارج از گروه است که باعث فشار کاری می‌شود که متأسفانه در این زمان بیشتر و متعددتر است.

• از نظر کارهای پژوهشی، در سالهای اول کار شما، وضعیت چگونه بود؟

تا حدودی امکانات لازم (نه تا حد امروز که اینترنت و ... در دسترس است) برای اساتیدی که علاقه‌مند به پژوهش بودند وجود داشت و در مجموع مسئولین هم از کمک‌های لازم دریغ نمی‌کردند.

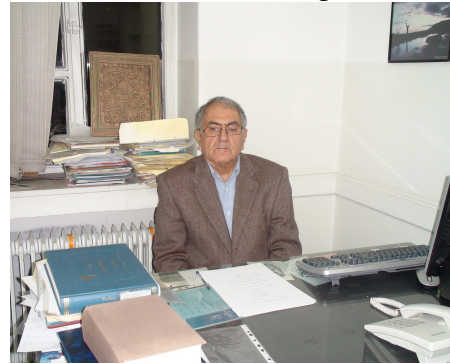
• شما خودتان کار پژوهشی را از چه زمانی شروع کردید؟
با اینکه در اوایل بیشتر علاقه‌مند به تدریس بودم ولی از زمانی که سعی به ترجمه (شخصی یا با سایر همکارانم) کتاب‌های آماری کردم به پژوهش نیز کشیده شدم و شدت آن همراه با تأسیس دوره‌ی کارشناسی ارشد و تدریس در این دوره بیشتر شد.

• آیا صرفاً تدریس و پژوهش می‌کردید یا به مشاوره آماری هم می‌پرداختید؟

در زمینه‌های مختلف مشاوره‌هایی داشته‌ام. همکاری با بخش آمار شهرداری مشهد و همکاری با بعضی از پزشکان و همکاران غیر آماری.

• تدریس، پژوهش و مشاوره با هم چه تعاملی در کار شما داشته‌اند؟

من که در این زمینه‌ها مطالعه‌ی زیادی نداشتم قابل فهم نبود. در عین حال باعث شد که یک حس نامرئی به من بگوید که همین رشته رضایت تو را جلب خواهد کرد. در تصمیم‌گیری مردد بودم و بر اساس تربیت مذهبی‌ای که داشتم بهتر دیدم که به استخاره پناه ببرم. این استخاره در ایران به وسیله‌ی پدر همسرم که یک روحانی بود انجام گرفت و در نتیجه بین سه رشته‌ی جبر، هندسه و آمار و بین سه شهر پاریس، تولوز و نانسی موفق شدم که رشته‌ی آمار را در شهر تولوز ادامه دهم. خوشبختانه انتخاب خوبی بود و به لطف پروردگار بزرگ توانستم کار را با موفقیت و بهترین شرایط به پایان برسانم. در ایران و در سال‌های تعطیلی دانشگاه‌ها، همان کتابی را که در روز اول به سختی درک می‌کردم، به فارسی ترجمه کردم که توسط دانشگاه فردوسی چاپ و منتشر شد و خوشبختانه، کتاب سال ۱۳۷۱ گردید و از طرف وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی برنده‌ی ۵۰ سکه‌ی بهار آزادی گردید.

• منابع درسی شما در آمار در آن زمان چه بود و تأثیر این منابع و اطرافیان در تصمیم شما برای ادامه تحصیل در رشته‌ی آمار چه بود؟

در دوره‌ی کارشناسی که درس آمار را می‌گذراندیم، کتاب‌های زیادی نبود. تنها کتاب‌هایی از دکتر افضل‌پور، دکتر خواجه نوری و دکتر اردبیلی بود. تنها افرادی که در آن زمان در این رشته در دانشگاه فعالیت داشتند، آقایان دکتر افضل‌پور، دکتر خواجه نوری و دکتر اردبیلی بودند که دو استاد اخیر در آمار کشاورزی فعال بودند. آمارشناس غیردانشگاهی وجود نداشت و اگر هم وجود داشته است من اطلاعی ندارم. درس آمار و احتمال آن‌قدر در رشته‌ی ریاضی اهمیت پیدا نکرده بود که دانشجویان به آن گرایش پیدا کند و هم‌چنان‌که توضیح دادم تصمیم من برای ادامه‌ی تحصیل در رشته‌ی آمار تا اندازه‌ای تحت تأثیر شانس بود.

• چه شد که به شغل دانشگاهی و تدریس روی آوردید؟
هم‌چنان‌که قبلاً توضیح دادم، از سال ششم ابتدائی به تدریس علاقه‌مند شدم و پس از اخذ درجه‌ی دکترا هم به دانشگاه آمدم و تدریس را که مورد عشق و علاقه‌ی من است ادامه دادم و امیدوارم تا پایان زندگی هم توان گچ دست گرفتن را داشته باشم.

• بعد از اخذ دکتری در کجا مشغول تدریس شدید؟
سال ۱۳۵۲ به استخدام دانشگاه فردوسی در آمدم و از آموزش و پرورش به دانشگاه منتقل شدم. در این سال هنوز از عمر رشته‌ی

بوده‌اند. خود من در سال‌های ۳۵-۳۸ دانشجوی دکتر افضلی‌پور بودم. در آن زمان این رشته‌ها، رشته‌ی مستقلی نبودند و به عنوان درسی از دروس رشته‌ی ریاضی به حساب می‌آمدند که خیلی هم به آن اهمیت داده نمی‌شد. ولی امروزه این رشته‌ها از اهمیت بالایی برخوردار هستند و علاوه بر این که رشته‌های مستقلی هستند تقریباً به همه‌ی رشته‌های دانشگاهی وارد شده‌اند و از همه مهم‌تر بخشی از درس ریاضی دبستان‌ها و دبیرستان‌ها شده‌اند. به علاوه، در اغلب دانشگاه‌های معتبر ایران دوره‌های کارشناسی، کارشناسی ارشد و دکتری هم وجود دارد که شامل اساتید برجسته‌ای است که شهرت جهانی دارند. از این دوره‌ها دانشجویانی فارغ‌التحصیل می‌شوند که بعضی از آن‌ها واقعاً اساتید برجسته‌ای در همین دانشگاه‌ها شده‌اند. بنابراین پیشرفت آموزشی آمار قابل تقدیر است و از جهاتی نقش کاربردی خود را در زمینه‌های مختلف پیدا کرده و امروزه در اغلب شهرهای بزرگ تعداد مؤسساتی که کارهای آماری می‌کنند زیاد شده است و خوشبختانه در اغلب سازمان‌ها نظیر شهرداری‌ها و وزارت کشاورزی جای خود را پیدا کرده است. متأسفانه نقش آمار در میان اغلب دولتمردان چندان قابل قبول نیست و هنوز بعضی از این عزیزان به این باور نرسیده‌اند که آمار و روش‌های آن هم چون کلیدی است برای باز کردن قفل‌های آینده و چراغی است برای رفتن به راه‌های ناشناخته. باید قبول کنند که دوران استفاده از روش آزمون و خطا سپری شده و نباید با این روش نادرست زیان‌هایی را باعث شوند. امیدوارم دولتمردان دلسوز امروز، آمار را جدی بگیرند و در اغلب تصمیم‌گیری‌های آموزشی، اقتصادی، اجتماعی، کشاورزی و ... انجمن آمار ایران را به کمک بطلبند و به آن اهمیت دهند.

• چه شاخه‌هایی از آمار در دنیا بیشتر در حال رشدند؟

گمان می‌کنم، آمار کاربردی که واقعا هم باید چنین باشد.

• مهم‌ترین چالش تدریس و پژوهش در آمار در حال حاضر چیست؟

در پاسخ این سوال شما را به سر مقاله‌های خبرنامه‌های زیر ارجاع می‌دهم.

* خبرنامه‌ی شماره‌ی ۲۵، زمستان ۱۳۷۸. عمومی کردن آمار، همکار ارجمند دکتر همدانی

* خبرنامه‌ی شماره‌ی ۵۸، بهار ۱۳۸۷. ارزیابی و ارتقا کیفی مقالات علمی یک ضرورت اجتناب ناپذیر است، همکار ارجمند دکتر غلامرضا محتشمی

* خبرنامه‌ی شماره‌ی ۳۳، زمستان ۱۳۸۰. سخنرانی استاد ارجمند و همکار محترم دکتر جواد بهبودیان به مناسبت روز آمار در مرکز آمار ایران

* خبرنامه‌ی شماره‌ی ۶۰، پاییز ۱۳۸۷، آموزش آمار، حسن صادقی

تدریس و پژوهش در رشته‌های نظری به خصوص آمار در صورتی موثر و مفید است که در مشاوره‌ها و کارهای کاربردی عینیت پیدا کنند. از این‌رو این عینیت را در مشاوره‌ها و کارهای کاربردی لمس و مورد استفاده قرار داده‌ام.

• آیا از مشاوره‌ها نکته‌هایی را هم برای طرح در کلاس یا انگیزه‌هایی برای پژوهش داشته‌اید؟

البته، و گاهی هم باعث شده است که پروژه‌های دانشجویی را به آن هدایت کنم.

• کارهای شما در زمینه انتشارات چه بوده‌اند؟

تا کنون سه کتاب ترجمه شده دارم که دوتا از آن‌ها همراه با همکاران عزیزم بوده است و یکی هم به تنهایی است که شرح آن قبلاً بیان شده است. همچنین مقالاتی هم در زمینه‌های مختلف آمار منتشر کرده‌ام.

• اصولاً این فعالیتها به غیر از الزامات کاری برایتان چه بهره‌هایی داشته است؟

فعالیت‌هایی که یک معلم (به معنی واقعی کلمه) در زمینه‌ی کاری خود انجام می‌دهد تنها به دلیل الزامات کاری نیست و عشقی در آن نهفته است که برایش آرام‌بخش است. کار معلم نظیر موسیقی‌دانی است که برای دلش می‌نوازد.

• تألیف کتاب در ایران با چه چالش‌هایی روبه‌روست؟

تألیف غیر از ترجمه است. در ترجمه، مترجم آن‌چه را مؤلف خاصی تألیف کرده است به زبان مادری برمی‌گرداند و هستند مترجمینی که به ترجمه‌ی موضوعاتی پرداخته‌اند که خود تبحر چندان در آن نداشته‌اند. ولی تألیف نیاز به مطالعه‌ی زیاد و تجربه‌ی کافی در زمینه‌ی موضوع تألیف دارد. تألیف، نوشتن کتابی با استفاده از منابع است که باید در این منابع بررسی کاملی انجام شده باشد. چون تاکنون تألیفی نداشته‌ام با چالش‌های آن آشنایی ندارم. انشاءالله به زودی با همکاری همکاران عزیزم تألیفی خواهم داشت و آن‌گاه با چالش‌ها آشنا خواهم شد.

• برگردیم به تدریس، در تدریس آمار از داده‌های واقعی نیز در مثالها و مسئله‌ها استفاده میکنید؟

فراوان چنین کاری را انجام داده‌ام و حتی بیشتر مفاهیم آماری را به صورت عینی با داده‌های واقعی تعبیر می‌کنم.

• با توجه به سابقه طولانی تحصیل، کار، و تدریس در رشته آمار، وضع گذشته، حال و آینده آمار را در ایران به کوتاهی مقایسه کنید.

گمان می‌کنم عمر ورود رشته‌های آمار و احتمال به تحصیلات دانشگاهی حدود ۶۰ سال باشد که نخستین پیشگامان آن شادروان دکتر افضلی‌پور، دکتر خواجه نوری و دکتر اردبیلی و چند نفر دیگر

- آیا توصیه‌های برای دانشجویانی که می‌خواهند به رشته آمار وارد شوند، دارید؟

متأسفانه اغلب دانشجویانی که وارد دانشگاه شده و رشته‌های علوم پایه را انتخاب می‌کنند، شناختی از رشته‌ی انتخابی خود ندارند. به نظرم اکنون که آمار و احتمال به دبستان‌ها و دبیرستان‌ها راه یافته است، این وظیفه‌ی گروه‌های آمار است که به نوعی در شناخت این رشته به دانش آموزان کمک کنند.

- در دوران بازنشستگی وقت خود را چگونه صرف می‌کنید؟

بازنشسته شدن پایان فعالیت‌ها نیست، به خصوص برای یک معلم عاشق. به لطف و کمک خدای بزرگ هنوز هم توان گچ دست گرفتن را دارم و هم اکنون عضو هیئت علمی دانشگاه آزاد واحد مشهد هستم.

- برنامه‌های آینده‌تان در زمینه تألیف و پژوهش چیست؟

امیدوارم در آینده‌ی نزدیک تالیفی را که با مساعدت دو تن از همکاران عزیزم شروع کرده‌ایم به نتیجه‌ی مطلوب برسد.

- درباره‌ی انجمن آمار ایران چه نظر و توصیه‌ای دارید؟

انجمن آمار ایران چشم و چراغ گروه‌های آمار دانشگاه‌های کشور است. گردانندگان آن از بهترین و تواناترین اساتید آمار هستند. این انجمن روز به روز رو به پیشرفت است. امیدوارم در آینده‌ی نه چندان دور یکی از بازوهای فعال دولتمردان اصلی کشور شود.

- برای پیشرفت بیشتر انجمن آمار ایران چه پیشنهادی دارید؟

در این مورد شما را به سر مقاله‌های خبرنامه‌های زیر ارجاع می‌دهم: خبرنامه‌ی شماره‌ی ۵۰ بهار ۸۵. سازمان نظام آماری کشور. همکار عزیزم دکتر پارسیان خبرنامه‌ی شماره‌ی ۵۷ زمستان ۸۶. انجمن آمار ایران، شایستگی‌ها و بایستگی‌ها. همکار عزیزم دکتر محمود طاهری.

سازمان نظام آمارشناسی

تشکیل نظام آمارشناسی ایران؛ لوازم و ضرورت‌ها

<http://rc.majlis.ir/fa/news/show/859986>

مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی، مقوله تشکیل نظام آمارشناسی ایران را باتوجه به لوازم و ضرورت‌ها بررسی کرد.

به گزارش روابط عمومی مرکز پژوهش‌های مجلس شورای

- به نظر شما آیا فراوانی انواع نرم‌افزارهای آماری، تقاضا برای کمک گرفتن از آمارشناسان را کاهش خواهد داد؟

منطقاً خیر. زیرا نرم‌افزارها، تنها عملگرهایی برای انجام کارهای آماری هستند که دستور کار خود را از فردی می‌گیرند که با آمار و روش‌های آماری و تجزیه و تحلیل داده‌ها آشنایی کافی دارد.

- آینده‌ی گروه‌های آمار را چگونه می‌بینید؟

آینده‌ی گروه‌های آمار وابسته به سیاست کلی دولت‌هاست. پیشرفت آن ادامه خواهد داشت اگر دولت‌ها به این رشته اهمیت دهند و از وجود کارشناسان تربیت شده‌ی این گروه‌ها استفاده کنند و آن‌ها را به بازی بگیرند.

- چه راه‌های برای ایفای بهتر نقش گروه‌ها پیشنهاد می‌کنید؟

نقش گروه‌های آماری، زمانی به خوبی ایفا شده است که دانشجویان تربیت شده‌ی آنان توان پاسخگویی به نیازهای آماری جامعه را داشته باشند.

- برنامه‌ی دوره‌ی کارشناسی آمار را چگونه می‌بینید؟ به ویژه برنامه‌ی اخیر رشته‌ی آمار و کاربردها؟

تقریباً برنامه‌ی خوبی است. به عقیده‌ی من یکی از درس‌های لازم که باید تدریس شود، درس آمار توصیفی است که باید در سال اول دوره‌ی کارشناسی تدریس شود، به شرطی که از داده‌های واقعی (داده‌های رسمی و ثبتی کشور) استفاده شود.

- به نظر شما، یک برنامه‌ی خوب در دوره‌ی کارشناسی باید چه مشخصاتی داشته باشد؟

باید چنان باشد که دانشجو را تقریباً یک کارشناس درجه‌ی ۲ آمار بسازد. تا این که کارشناس بتواند نیازهای مقدماتی موسسات را در مسائل آماری برطرف سازد.

- از تجربه و مفید بودن شرکت در سمینارها، کارگاه‌ها و کنفرانس‌های بین‌المللی صحبت بفرمائید.

تقریباً در سر مقاله‌ی خبرنامه‌ی شماره‌ی ۶۰ پاییز ۸۷ به عنوان آموزش آمار و همچنین در یکی از سخنرانی‌هایم در کنگره‌ی آمار که در اصفهان برگزار شد بخشی از این تجربه را بازگو کرده‌ام.

- به غیر از آمار به چه چیزهای دیگر علاقه‌مندید؟ علوم دیگر، ورزش، ادبیات، موسیقی؟ هنر؟

من هم نظیر اغلب مردم به ورزش، ادبیات، موسیقی و هنر علاقه‌مند هستم. از یک بازی خوب فوتبال، والیبال، بسکتبال و تنیس، از یک رمان زیبا، از یک داستان تاریخی و از یک شعر زیبا، از شنیدن یک موسیقی کلاسیک یا سنتی لذت می‌برم و از داشتن یک تابلوی نقاشی زیبا به خصوص وقتی اثر یکی از نقاشان به نام باشد خوشحال می‌شوم.

کمیسیون پیشبرد ریاضیات

معرفی کمیسیون پیشبرد ریاضیات کشور

بنا به پیشنهاد مشترک گروه‌های علوم پایه و علوم مهندسی فرهنگستان علوم و به دلایل زیر کمیسیون پیشبرد ریاضیات کشور از اواسط سال ۱۳۹۱ در «فرهنگستان علوم جمهوری اسلامی ایران» شکل گرفت:

۱- این علم در ایران سابقه‌ای طولانی دارد و دانشمندان این سرزمین در قرن‌ها پیش رشد و تعالی آن را وجهه همت قرار داده و افتخار آفریده‌اند.

۲- آموزش و پژوهش در ریاضیات کم‌هزینه است، زود به بار می‌نشیند، سایر علوم از جمله علوم انسانی و طبیعتاً انواع فناوری‌ها را تعالی می‌بخشد و سبب رشد و شکوفایی کشور می‌شود.

۳- ریاضیات جهان‌شمول است و جوانان ما نشان داده‌اند که همچون پیشینیان می‌توانند با شکوفا ساختن استعداد ریاضی خود در پهنه گیتی خوش بدرخشند و ایران و ایرانی را سربلند سازند. با این احوال لازم، بلکه واجب می‌دانیم ریاضیات در کشور در سطحی گسترده رواج یابد و منطقی اندیشیدن و تفکر علمی به بار بنشیند و در اثر آن عقلانیت تقویت شود.

اعضای حقوقی این کمیسیون عبارتند از: رئیس فرهنگستان علوم، رئیس گروه علوم پایه، رئیس گروه علوم مهندسی و رئیس شاخه ریاضی فرهنگستان علوم (آقای دکتر بابلیان)، رئیس انجمن ریاضی ایران (آقای دکتر دهقان) و رئیس انجمن آمار ایران (آقای دکتر محسن محمدزاده).

اعضای حقیقی این کمیسیون عبارتند از آقایان: دکتر مهدی بهزاد، دکتر پرویز جبه‌دار مارالانی، دکتر علی رجالی، دکتر سعید سهراب‌پور، دکتر محمدرضا عارف، دکتر محمدرضا مخبر دزفولی و دکتر فتح‌اله مضطرزاده.

آیین‌نامه این کمیسیون در تاریخ ۱۳۹۱/۸/۲۴ به تصویب فرهنگستان رسیده و در آن اعلام شده است که با عنایت به ضرورت توجه به ریاضیات در راستای توسعه علمی کشور، کمیسیون پیشبرد ریاضیات با اهداف زیر تشکیل می‌شود:

۱- ارائه سیاست‌ها و رهنمودهای کلان جهت گسترش دانش ریاضی در سطوح مختلف اعم از دانش‌آموزان، معلمان، دانشجویان و کارشناسان

۲- همکاری در اصلاح برنامه‌های آموزشی در مقاطع مختلف تحصیلی

اسلامی، دفتر مطالعات اجتماعی این مرکز اعلام داشت: به باور جمعی از خبرگان و آمارشناسان در حال حاضر بسیاری از طرح‌های آماری که در کشور به اجرا در می‌آیند توسط مجریانی فاقد تخصص لازم برای اجرای کارهای آماری انجام می‌شوند و به همین لحاظ صرف‌نظر از اینکه سالیانه مبالغ هنگفتی در این راه به هدر می‌رود، غالباً طرح‌های مذکور به دلیل بهره‌گیری از داده‌های نادرست از یک سو و تحلیل‌های آماری ناصواب به نتایج نادرست منتج می‌شوند و به تصمیم‌گیری‌های اشتباه می‌انجامد و از این راه جامعه را مورد تهاجم قرار می‌دهند و متضرر می‌سازند.

راهکار اندیشیده شده در جهت سازماندهی موضوع، طرح تشکیل سازمان نظام آمارشناسی ایران بود که فوریت آن در جلسه مورخ ۱۳۹۰/۸/۲۳ مجلس شورای اسلامی به تصویب رسید، اما با رد اصل طرح توسط کمیسیون اصلی و یکی از کمیسیون‌های فرعی، به دلیل ابهام در طرح مسئله و تردید در تناسب راهکار پیشنهادی به بایگانی سپرده شد، حال آنکه به زعم روسای مرکز آمار ایران و انجمن آمار ایران، با توسعه پژوهش‌ها بر ابعاد مسئله روز به روز افزوده می‌شود و راه برون رفت از این معضل، تصویب قانون نظام آمارشناسی از سوی مجلس شورای اسلامی است.

مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی در ادامه گزارش خود افزود: با بررسی مجدد و همه‌جانبه سوابق موضوع و بهره‌گیری از دیدگاه‌های آمارشناسان صاحب‌نظر و با عنایت به حمایت مرکز آمار ایران از تصویب نظام آمارشناسی به این جمع‌بندی دست یافته است که مرکز آمار ایران با رفع ایرادهای وارده بر طرح نسبت به تهیه پیش‌نویس لایحه تشکیل نظام آمارشناسی ایران اقدام کند یا کمیسیون آموزش، تحقیقات و فناوری راساً موضوع را با حضور نخبگان و ذی‌نفعان مورد بررسی مجدد قرار دهد و در صورت لزوم مستند به ماده ۱۴۷ آیین‌نامه داخلی مجلس طرح اصلاحی را در جریان رسیدگی و تصویب قرار دهد.

گزارش مذکور می‌افزاید: تشکیل سازمان نظام آمارشناسی ایران با توجه به نقش و جایگاه آمار و با هدف «حمایت از حقوق استفاده‌کنندگان از خدمات آماری»، «حفظ و حمایت از حقوق صنفی شاغلان فعالیت‌های آماری» و «ارتقای سطح دانش و مهارت حرفه‌ای آمارشناسان» ایده‌ای بود که توسط برخی آمارشناسان کشور مطرح و توسط انجمن آمار ایران و مشارکت برخی از صاحب‌نظران این حوزه در قالب پیش‌نویس یک طرح تدوین شد. جمعی از نمایندگان مجلس شورای اسلامی با استفاده از مفاد پیش‌نویس مذکور، طرح قانونی تشکیل نظام آمارشناسی ایران را تقدیم مجلس شورای اسلامی کردند که در جلسه علنی روز دوشنبه مورخ ۱۳۹۰/۸/۲۳ مجلس شورای اسلامی اعلام وصول شد.

مطالعه دارد.

با توجه به وجود افت ریاضی در مدارس و دانشگاه‌ها و نیز اهمیت این علم پایه‌ای در توسعه پایدار کشور، این کمیسیون امیدوار است از حمایت تمام نهادهای دولتی-غیردولتی کشور در زمینه پیشبرد دانش ریاضی و بکارگیری آن در زندگی روزمره و توسعه کشور بهره‌گیری نماید.

دریچه‌ای به پژوهش

دکتر عادل محمدپور دانشگاه صنعتی امیرکبیر و فرشید خانزاده پژوهشکده‌ی آمار adel@aut.ac.ir

۲- دادگان‌های علمی

در کدام دادگان علمی جستجو کنیم؟

فرض کنید می‌خواهیم درباره‌ی موضوعی تحقیق کنیم. باید دادگان‌های علمی را بررسی کنیم. اما کدام دادگان را؟ پاسخ این پرسش را زمانی می‌توانیم بدهیم که تفاوت بین انواع دادگان‌های علمی را بدانیم و محدودیت‌ها و برتری‌ها و کاربردهای هر یک از این دادگان‌ها را بشناسیم.

دادگان‌های علمی را از لحاظ سطح دسترسی کاربران می‌توان به دو گروه عمده تقسیم کرد:

۱- دادگان‌هایی که مقاله‌های منتشر شده در یک یا چند شاخه از علوم را نمایه‌سازی می‌کنند و امکان جستجو در عنوان، نام نویسنده، نام سازمان متبوع، چکیده، واژه‌های اصلی، مرجع‌ها، و بعضاً نقد مقاله‌ها را برای کاربران فراهم می‌سازند؛ اما متن مقاله را در اختیار آنان قرار نمی‌دهند.

۲- دادگان‌هایی که متن کامل مقاله‌های تعداد محدودی ناشر یا انجمن علمی را به صورت الکترونیکی در اختیار کاربران قرار می‌دهند و امکان جستجو در عنوان، نام نویسنده، نام سازمان متبوع، چکیده، واژه‌های اصلی، مرجع‌ها، و بعضاً در متن مقاله را نیز برای کاربران فراهم می‌سازند.

البته دادگان‌های هر یک از این گروه‌ها امکانات ویژه و متفاوتی را بر اساس فناوری‌های روز برای کاربران خود مهیا می‌کنند. در زیر، فهرست بعضی از مشهورترین دادگان‌ها ارائه شده است؛ به‌ویژه آن‌ها که پژوهشگران رشته‌ی آمار می‌پسندند. اگر به دنبال فهرستی از دادگان‌ها در یک رشته خاص هستید پایگاه‌هایی نظیر «دانشیار» (<http://www.daneshyar.net>) این امکان را برای کاربران مهیا می‌کند. همچنین فهرست کامل‌تری از دادگان‌های علمی در نشانی زیر موجود است:

http://en.wikipedia.org/wiki/List_of_academic_databases_and_search_engines

۳- ارائه رهنمودهای لازم برای رفع موانع و ارتقاء پژوهش در علوم ریاضی

علاوه بر آن وظایف کمیسیون به شرح زیر در نظر گرفته شده است:

۱- بررسی و تحلیل وضعیت آموزش و پژوهش علوم ریاضی در سطوح مختلف

۲- بررسی و پیشنهاد ارتقاء جایگاه مدرسان و محققان علوم ریاضی در کشور

۳- ارائه راهکارهای کلان و راهبردی برای ارتقاء جایگاه و ترویج علوم ریاضی در جامعه

۴- بررسی و تصویب طرح‌های مطالعاتی کلیدی و برون‌سپاری آنها به مراجع ذیربط جهت اجرا

۵- تلاش در جهت توسعه و تقویت ارتباط بین تشکلهای علمی

۶- ایجاد و توسعه زمینه‌های همکاری بین ریاضیدانان و مجامع علمی داخل و خارج کشور

۷- بررسی و ارائه پیشنهاد برنامه‌های حمایتی از تشکلهای علمی ذیربط

۸- تدوین بیانیه‌ها و ارائه رهنمودها و راهکارهای مناسب بر اساس نقدها و ارزیابی‌های تخصصی جهت ارتقاء آموزش و پژوهش علوم ریاضی در کشور

۹- بررسی و تصویب سایر اموری که جهت نیل به اهداف و وظایف فوق لازم تشخیص داده شود.

همچنین این کمیسیون یک کارگروه تخصصی به منظور مستندسازی و پیگیری مراحل بررسی و کارشناسی مصوبات و پیشنهادهای کمیسیون و هدایت مطالعات مربوط به طرح‌های کلیدی و به عنوان بازوی فکری کمیسیون تشکیل داده است که آقایان دکتر مهدی بهزاد، دکتر مگردیچ تومانیان، دکتر حمید پزشکی، دکتر محمدعلی دهقان، دکتر علی رجالی، دکتر محسن محمدزاده و خانم دکتر سهیلا غلام‌آزاد در آن حضور دارند.

کمیسیون پیشبرد ریاضیات کشور تاکنون چند مسئله از جمله وضع دانشگاه فرهنگیان، حمایت و همکاری با ستاد ملی سال جهانی آمار، لزوم تشکیل مرکز تحقیقات آموزش ریاضی، حمایت از اجرای مطالعه نقش فعالیت‌های جانبی آموزشی در یادگیری ریاضیات، تشکیل اتحادیه انجمن‌های مرتبط با ریاضی، حمایت از تشکیل کمیسیون‌های تخصصی انجمن ریاضی ایران، لزوم مطالعه افت ریاضی و حل مسائل آزمون‌های ورودی دانشگاه‌ها و برنامه‌ریزی برای ارتقای حرفه‌ای معلمان ریاضی را در دست

توضیح	نام دادگان	Indexing Database and Search Engine
دادگان وابسته به انجمن آمار آمریکا و مؤسسه‌ی آمار ریاضی	CIS (Current Index to Statistics)	Statistics
دادگان وابسته به انجمن ریاضی اروپا	STMA-Z (Statistical Theory and Method Abstracts)	
دادگان وابسته به انجمن ریاضی آمریکا	MathSciNet (American Mathematical Society, AMS)	Mathematics
دادگان وابسته به انجمن ریاضی اروپا	Zentralblatt MATH (European Mathematical Society, Z-Math)	
	Digital Library Plus	Science and Engineering
دارای امکانات روزآمدتری نسبت به سایر دادگان‌ها است. جامعه‌ی هدف این دادگان، آسیا و اروپا است.	SCOPUS (Elsevier)	
دادگان تامسون-روپترز (آی‌اس‌آی) شامل ۲۲ دادگان دیگر نیز می‌باشد. هریک از این دادگان‌ها به رشته‌ای خاص، کتاب، مجموعه مقاله‌ها، یا مشابه آن‌ها اختصاص دارد. جامعه‌ی هدف این دادگان، آمریکا و اروپا است.	Web of Science (Thomson Reuters, ISI) http://thomsonreuters.com/scientific-search-and-discovery/	
موتور جستجو رایگان در اکثر دادگان‌های علمی	WorldWideScience.org	Science, Social Science, and Engineering
انجمن آمار آمریکا	American Statistical Association (ASA)	Statistics Associations
مؤسسه‌ی آمار ریاضی	Institute of Mathematical Statistics (IMS)	
مؤسسه‌ی بین‌المللی آمار	International Statistical Institute (ISI)	
انجمن آمار ایران*	Iranian Statistical Society* (ISS)	
پژوهشکده‌ی آمار ایران*(SRTC)	Statistical Research and Training Center*	
مؤسسه‌ی فیزیک آمریکا	American Institute of Physics (AIP)	Science and Engineering Associations
مؤسسه‌ی مهندسان برق و الکترونیک	IEEE Explore (Institute of Electrical and Electronics Engineers)	
مؤسسه‌ی فیزیک	IOP (Institute of Physics)	
انجمن صنایع و ریاضی کاربردی	SIAM: Society for Industrial and Applied Mathematics	
ناشر نشریات ریاضی، مهندسی و ...	Emerald (Group Publishing Limited)	Press
وابسته به دانشگاه آکسفورد. بیشتر دانشگاه‌ها دارای چنین دادگانی هستند.	Oxford Journals and Oxford Open (OXFORD UNIVERSITY PRESS)	
یکی از ناشران علوم انسانی	Sage	
بیشتر نشریات معتبر آماری توسط این چهار ناشر منتشر می‌شوند. به‌عنوان مثال، نشریات انجمن آمار آمریکا توسط «تیلور و فرانسیس» منتشر می‌شوند و اکثر نشریات مؤسسه‌ی بین‌المللی آمار توسط «ساینس‌دایرکت» و «اشپرینگر».	Science Direct (Elsevier & Academic Press) SpringerLink (Springer) Taylor & Francis Wiley InterScience (Wiley)	
ارائه‌ی متن کامل مقاله‌های اکثر نشریه‌های رایگان	DOAJ	
ارائه‌ی متن کامل مقاله‌های ناشران مختلف با ۳ تا ۵ سال تأخیر	JSTOR	
علاوه بر مقاله‌ها، حاوی متن کامل پایان‌نامه‌ها و رساله‌های دانشگاه‌های آمریکای شمالی است. (لازم به یادآوری است که چکیده پایان‌نامه‌های فارسی از پژوهشگاه علوم و فناوری اطلاعات ایران قابل بازیابی است)	Proquest	Special Services
پایگاه استنادی علوم جهان اسلام. این پایگاه، شامل دادگان‌های فارسی مختلفی است.	ISC Islamic World Science Citation Center	
ارائه‌ی متن کامل مقاله‌های کنفرانس‌های ایران	CIVILICA	
ارائه‌ی متن کامل مقاله‌های ناشران ایرانی	MagIran	
ارائه‌ی متن کامل مقاله‌های نشریه‌های ایرانی به‌صورت رایگان، توسط جهاد دانشگاهی	SID	

* امکانات یک بانک اطلاعاتی را ندارد و صرفاً دسترسی به فایل نشریه‌ها را ممکن می‌سازد. این نشریه‌ها با امکان جستجو، در SID نیز موجود هستند.

پذیرش رشته آمار

خانم دکتر سیما نقی زاده، معاون سازمان سنجش آموزش کشور

s.naghizadeh@yahoo.com

مقطع دکتری به عنوان بالاترین مقطع تحصیلات تکمیلی، مرحله انجام تحقیقات وسیع توسط دانشجویان و نخستین گام تولید علوم جدید توسط آنهاست. یکی از علوم بسیار کاربردی علم آمار است که در اینجا نگاهی به وضعیت ورودی‌های آن در مقطع دکتری خواهیم داشت.

۱- توزیع شرکت کنندگان و پذیرفته شدگان آزمون دکتری سال ۱۳۹۱

آزمون دکتری سال ۱۳۹۱ به طور نیمه متمرکز توسط سازمان سنجش آموزش کشور برگزار شد. در این آزمون ابتدا داوطلبان در یک آزمون علمی شرکت کردند و پس از آن برای مصاحبه به دانشگاه‌ها معرفی شدند. مجموعه آمار در این آزمون دارای ۱۱۳۸ نفر شرکت کننده بوده که ۶۰۳ نفر آنها را زنان (۵۲/۹۹ درصد) و ۵۳۵ نفر را مردان (۴۷/۰۱ درصد) تشکیل دادند.

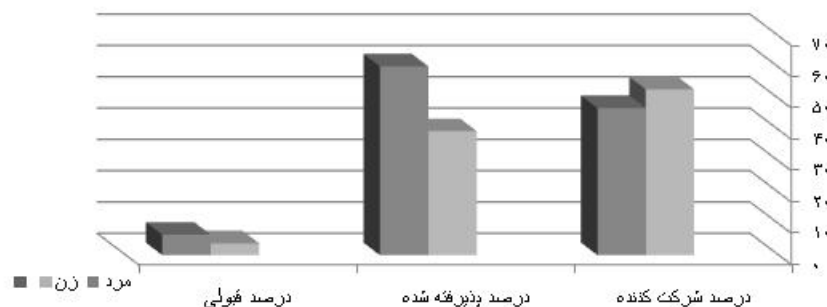
نگاهی به وضعیت مجموعه آمار در آزمون دکتری سال ۱۳۹۱

مقدمه

پیشرفت روزافزون علم و نیاز به دانش‌های جدید در زمینه‌های مختلف موجب شده هر ساله تعداد افرادی که در تحصیلات تکمیلی شرکت می‌کنند رو به افزایش نموده و دانشگاه‌ها تلاش می‌کنند این نیاز را رفع کنند.

۱- آمار شرکت کنندگان و پذیرفته شدگان به تفکیک جنسیت

جنس	شرکت کننده	پذیرفته شده	درصد شرکت کننده	درصد پذیرفته شده	درصد قبولی
زن	۶۰۳	۲۳	۵۲/۹۹	۳۹/۶۶	۳/۸۱
مرد	۵۳۵	۳۵	۴۷/۰۱	۶۰/۳۴	۶/۵۴
جمع	۱۱۳۸	۵۸	۱۰۰/۰۰	۱۰۰/۰۰	۵/۰۹

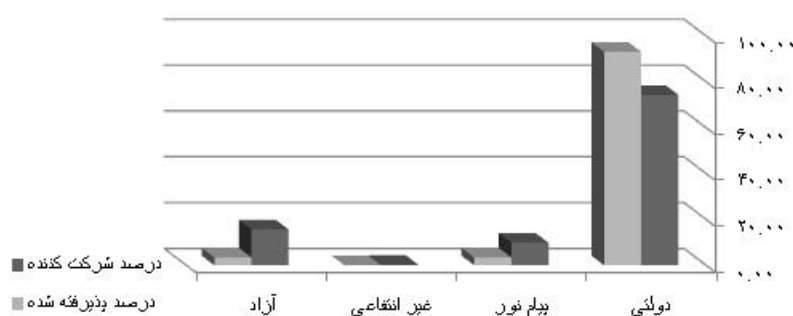
اختصاص داده‌اند. که ۹۳/۱۰ کل پذیرفته شدگان است. این امر با توجه به تعداد دانشگاه‌های دولتی دارای مقطع کارشناسی ارشد آمار بدیهی به نظر می‌رسد. علی رغم اینکه دانشگاه آزاد دارای ۱۷۸ نفر شرکت کننده می‌باشد ولی پذیرفته شده آن ۲ نفر می‌باشد.

۲- توزیع پذیرفته شدگان و شرکت کنندگان با توجه به نوع دانشگاه فارغ التحصیلی

تعداد شرکت کنندگان از دانشگاه‌های دولتی ۸۴۶ نفر بوده که دارای قبولی بالایی نیز هستند و ۵۴ نفر از پذیرفته شدگان را به خود

۲- شرکت کنندگان و پذیرفته شدگان با توجه به نوع دانشگاه فارغ التحصیلی

نوع دانشگاه ارشد	شرکت کننده	درصد شرکت کننده	پذیرفته شده	درصد پذیرفته شده	درصد قبولی
دولتی	۸۴۶	۷۴/۳۴	۵۴	۹۳/۱۰	۶/۳۸
پیام نور	۱۱۲	۹/۸۴	۲	۳/۴۵	۱/۷۸
غیرانتفاعی	۲	۰/۱۸	۰	۰/۰۰	۰/۰۰
آزاد	۱۷۸	۱۵/۶۴	۲	۳/۴۵	۱/۱۲
جمع	۱۱۳۸	۱۰۰/۰۰	۵۸	۱۰۰/۰۰	۵/۰۹

۳- توزیع پذیرفته شدگان و شرکت کنندگان با توجه به سال اخذ مدرک کارشناسی ارشد

؛ دانشگاه تربیت مدرس (۱۴/۷۱) و دانشگاه خوارزمی تهران (۱۴/۲۹) و کمترین آن مربوط به فارغ التحصیلان دانشگاه شیراز (۴/۲۹) بوده است. درصد قبولی فارغ التحصیلان دانشگاه‌های پیام نور و آزاد اسلامی به ترتیب ۱/۷۹ و ۱/۲۱ است. موسسات غیرانتفاعی نیز با ۲ نفر شرکت کننده هیچ پذیرفته شده‌ای نداشته‌اند.

با توجه به جدول ۴ بیشترین درصد قبولی در میان دانشگاه‌های دولتی به ترتیب مربوط به فارغ التحصیلان دانشگاه تهران (۲۵ درصد)؛ دانشگاه اصفهان (۱۶/۶۷)

۳- کد بندی بر حسب سال اخذ مدرک

سال اخذ مدرک ارشد	شرکت کننده	درصد شرکت کننده	پذیرفته شده	درصد پذیرفته شده	درصد قبولی
۷۰-۸۰	۵۹	۵/۱۸	۹	۱۵/۵۲	۱۵/۲۵
۸۱-۸۳	۷۲	۶/۳۳	۳	۵/۱۷	۴/۱۷
۸۴-۸۵	۷۶	۶/۶۸	۲	۳/۴۵	۲/۶۳
۸۶	۶۰	۵/۲۷	۲	۳/۴۵	۳/۳۳
۸۷	۷۸	۶/۸۵	۱	۱/۷۲	۱/۲۸
۸۸	۱۲۷	۱۱/۱۶	۸	۱۳/۷۹	۶/۳۰
۸۹	۱۹۴	۱۷/۰۵	۱۱	۱۸/۹۷	۵/۶۷
۹۰	۲۰۸	۱۸/۲۸	۱۳	۲۲/۴۱	۶/۲۵
۹۱	۲۵۸	۲۲/۶۷	۹	۱۵/۵۲	۳/۴۹
۹۲	۴	۰/۳۵	۰	۰/۰۰	۰/۰۰
سایرین	۲	۰/۱۸	۰	۰/۰۰	۰/۰۰
جمع	۱۱۳۸	۱۰۰/۰۰	۵۸	۱۰۰/۰۰	۵/۱۰

۴- توزیع پذیرفته شدگان و شرکت کنندگان با توجه به هر یک از دانشگاه‌های فارغ التحصیلی

؛ دانشگاه تربیت مدرس (۱۴/۷۱) و دانشگاه خوارزمی تهران (۱۴/۲۹) و کمترین آن مربوط به فارغ التحصیلان دانشگاه شیراز (۴/۲۹) بوده است. درصد قبولی فارغ التحصیلان دانشگاه‌های پیام نور و آزاد اسلامی به ترتیب ۱/۷۹ و ۱/۱۲ است. موسسات غیرانتفاعی نیز با ۲ نفر شرکت کننده هیچ پذیرفته شده‌ای نداشته‌اند.

با توجه به جدول ۴ بیشترین درصد قبولی در میان دانشگاه‌های دولتی به ترتیب مربوط به فارغ التحصیلان دانشگاه تهران (۲۵ درصد)؛ دانشگاه اصفهان (۱۶/۶۷)

۴ - درصد قبولی با توجه به دانشگاه فارغ التحصیلی

نام دانشگاه ارشد	شرکت کننده	پذیرفته شده	درصد قبولی
دانشگاه تهران	۱۲	۳	۲۵
دانشگاه اصفهان	۴۸	۸	۱۶/۶۷
دانشگاه تربیت مدرس	۳۴	۵	۱۴/۷۱
دانشگاه خوارزمی تهران	۲۸	۴	۱۴/۲۹

نام دانشگاه ارشد	شرکت کننده	پذیرفته شده	درصد قبولی
دانشگاه رازی کرمانشاه	۳۱	۴	۱۲/۹
دانشگاه شهید بهشتی	۹۲	۸	۸/۷
دانشگاه شهید چمران اهواز	۶۱	۵	۸/۲
دانشگاه فردوسی مشهد	۷۳	۴	۵/۴۸
دانشگاه صنعتی اصفهان	۳۹	۲	۵/۱۳
دانشگاه صنعتی امیرکبیر	۶۰	۳	۵
دانشگاه علامه طباطبائی	۹۰	۴	۴/۴۴
دانشگاه بیرجند	۲۳	۱	۴/۳۵
دانشگاه شیراز	۷۰	۳	۴/۲۹
دانشگاه پیام نور	۱۱۲	۲	۱/۷۹
دانشگاه آزاد اسلامی	۱۷۸	۲	۱/۱۲
دانشگاه ارومیه	۲	۰	۰
دانشگاه الزهرا/س /	۱۲	۰	۰
دانشگاه تبریز	۲۰	۰	۰
دانشگاه خلیج فارس بوشهر	۲	۰	۰
دانشگاه دامغان	۲	۰	۰
دانشگاه زنجان	۲	۰	۰
دانشگاه سیستان و بلوچستان - زاهدان	۶	۰	۰
دانشگاه شاهرود	۱۳	۰	۰
دانشگاه شهیدایت الله مدنی - تبریز	۱	۰	۰
دانشگاه شهید باهنر کرمان	۲۶	۰	۰
دانشگاه شیخ بهایی - اصفهان / غیرانتفاعی	۱	۰	۰
دانشگاه صنعتی خواجه نصیرالدین طوسی	۶	۰	۰
دانشگاه صنعتی سهند تبریز	۱	۰	۰
دانشگاه صنعتی شریف	۱	۰	۰
دانشگاه علم و صنعت ایران	۱۶	۰	۰
دانشگاه قم	۱	۰	۰
دانشگاه گلستان - گرگان	۷	۰	۰
دانشگاه گیلان - رشت	۱	۰	۰
دانشگاه مازندران - بابل	۳۳	۰	۰
دانشگاه محقق اردبیلی - اردبیل	۲	۰	۰
دانشگاه ولی عصر/عج / - رفسنجان	۱	۰	۰
دانشگاه یاسوج	۱	۰	۰
دانشگاه یزد	۱۹	۰	۰
سایر موسسات آموزش عالی	۱۰	۰	۰
مرکز تحصیلات تکمیلی در علوم پایه - زنجان	۱	۰	۰

دانشگاه‌های دولتی رتبه اول تا سوم را از نظر معدل فارغ التحصیلی به ترتیب دانشگاه امیرکبیر، دانشگاه رازی کرمانشاه و دانشگاه شهید بهشتی دارا می‌باشند. و پایین‌ترین معدل را دانشگاه علامه طباطبائی با ۱۵/۶ کسب نموده است. اما در جدول شماره ۴ دیدیم که درصد قبولی‌ها با این ترتیب متفاوت است.

۵- وضعیت معدل پذیرفته‌شدگان به تفکیک دانشگاه فارغ التحصیلی

دانشگاه آزاد اسلامی علی‌رغم داشتن میانگین معدل بالا نسبت به سایر دانشگاه‌ها از نظر پذیرفته‌شدگان رشته آمار درصد قبولی پائینی را به خود اختصاص داده است. در

۵ - میانگین معدل پذیرفته شدگان به تفکیک دانشگاه کارشناسی ارشد

نام دانشگاه ارشد	پذیرفته شده	درصد قبولی	میانگین معدل
دانشگاه آزاد اسلامی	۲	۱/۱	۱۸/۱۸
دانشگاه صنعتی امیرکبیر	۳	۵	۱۸
دانشگاه رازی کرمانشاه	۴	۱۲/۹	۱۷/۸۶
دانشگاه پیام نور	۲	۱/۸	۱۷/۷۱
دانشگاه شهید بهشتی	۸	۸/۷	۱۷/۲۹
دانشگاه اصفهان	۸	۱۶/۷	۱۷/۲۴
دانشگاه تهران	۳	۲۵	۱۶/۹۶
دانشگاه شهید چمران اهواز	۵	۸/۲	۱۶/۹
دانشگاه خوارزمی تهران	۴	۱۴/۳	۱۶/۶۲
دانشگاه تربیت مدرس	۵	۱۴/۷	۱۶/۴۷
دانشگاه بیرجند	۱	۴/۳	۱۶/۳۸
دانشگاه فردوسی مشهد	۴	۵/۵	۱۶/۳۲
دانشگاه صنعتی اصفهان	۲	۵/۱	۱۶/۲۹
دانشگاه شیراز	۳	۴/۳	۱۵/۸۸
دانشگاه علامه طباطبائی	۴	۴/۴	۱۵/۶

قبولی مربوط به دانشگاه صنعتی اصفهان و خلیج فارس بوشهر می‌باشد. پذیرش دانشجویان با توجه به ظرفیت اعلام شده دانشگاه‌ها صورت گرفته که بیشترین ظرفیت مربوط به دانشگاه شهید چمران اهواز، دانشگاه شهید بهشتی و دانشگاه فردوسی مشهد می‌باشد.

۶ - توزیع پذیرفته شدگان به تفکیک دانشگاه و دوره قبولی

دانشگاه اصفهان، دانشگاه شهید بهشتی و دانشگاه شهید چمران اهواز دارای بالاترین قبولی در دوره روزانه می‌باشند و دانشگاه تربیت مدرس نیز دارای ۵ نفر قبولی در دوره روزانه و پیام نور می‌باشد. هم چنین کمترین تعداد و

۶ - جدول پذیرفته شدگان با توجه به دوره قبولی

نام دانشگاه قبولی	پذیرفته شده	ظرفیت	نوع ظرفیت
دانشگاه اصفهان	۵	۵	روزانه
دانشگاه پیام نور مرکز تحصیلات تکمیلی تهران	۶	۴	پیام نور
دانشگاه تربیت مدرس	۵	۵	روزانه
دانشگاه خلیج فارس بوشهر	۱	۲	روزانه
دانشگاه شهید بهشتی	۹	۹	روزانه
دانشگاه شهید چمران اهواز	۹	۱۰	روزانه
دانشگاه صنعتی اصفهان	۱	۱	روزانه
دانشگاه صنعتی امیرکبیر	۲	۴	روزانه
دانشگاه علامه طباطبائی	۵	۵	روزانه
دانشگاه فردوسی مشهد	۸	۹	روزانه - شبانه
دانشگاه محقق اردبیلی - اردبیل	۲	۲	روزانه
دانشگاه یزد	۵	۵	روزانه
جمع	۵۸	۶۱	

مشاهیر آمار جهان

فرزانه صفوی منش، دانشجوی دکتری آمار دانشگاه آلبورگ دانمارک

farzaneh@math.aau.dk

این نوشته برگرفته از آمارشناسان در تاریخ در سایت انجمن آمار آمریکا به نشانی زیر است:

<http://www.amstat.org/about/statisticiansinhistory/index.cfm?fuseaction=biosinfoBioID=21>

کوکران

ویلیام گمل کوکران^۱ در پانزدهم جولای ۱۹۰۹ در روترگلن اسکاتلند، قدیمی‌ترین قصبه سلطنتی کشور، به دنیا آمد. کوکران و تنها برادرش دوران بچگی خود را در خانواده‌ای متوسط سپری کردند. وی در مدرسه برنده جوایز علمی بسیاری شد که پله‌های

ترقی او را برای تجربه تحصیل در مقاطع بالاتر فراهم کرد. کسب رتبه اول بورسیه دانشگاه گلاسگو^۲ انگلستان او را برای کسب اولین درجه تحصیلی‌اش رهسپار دانشگاه گلاسگو کرد و مدال لوگان^۳ به عنوان بهترین دانشجوی دانشکده هنر^۴ و دریافت یک بورسیه تحصیلی منجر به راهیابی او به دانشگاه کمبریج برای تحصیل ریاضیات، ریاضیات کاربردی و آمار تحت راهنمایی جان ویشارت^۵ شد.

کوکران کار خود را در تحقیقات روتامستد^۶ بدون اخذ مدرک دکتری آغاز کرد که در آن دوران اتفاقی جدید و نامعمول بود. بیٲس^۷ کسی بود که کوکران را برای قبول این کار تشویق کرد چرا که وی معتقد بود چیز زیادی از تحقیقات برای یاد گرفتن در مدرسه باقی نمانده بود که او خود به تنهایی و با تحقیقات عملی قادر به یادگیری آن نباشد. کوکران در دوره کاری خود در روتامستد هجده مقاله منتشر کرد و قبل از ترک انگلستان به

قصد آمریکا در کلاس‌های درس رونالد فیشر شرکت کرد. وی به مدت شش سال بر روی موضوعات هواشناسی، باروری تفاضلی نمودارها^۸، کمبود تکرار^۹، و با همکاری بیٲس بر روی بررسی‌های نمونه‌ای مطالعه و تحقیق کرد. ارزش عملی کارهای کوکران در درک اهمیت تصادفی‌سازی در آزمایش‌ها و بررسی‌های نمونه‌ای مشهود است. وی دریافت که خوشه‌چینان گندم تمایل به انتخاب خوشه‌هایی دارند که ارتفاعشان از ارتفاع متوسط مزرعه بیشتر است، اما از برداشت خوشه‌هایی که بیش از حد بلند یا کوتاه باشند پرهیز می‌کنند. کوکران نتایج خود را در سال ۱۹۳۶ در مقاله‌ای در ژورنال امپراطوری کشاورزی تجربی^{۱۰} منتشر کرد.

در ۱۹۳۹، کوکران آغاز به تدریس آمار در دانشگاه ایالتی آیوا و کار بر روی توسعه نمونه‌گیری با همکاری ریموند یسن^{۱۱} کرد. وی مسئولیت ایجاد برنامه تحصیلات تکمیلی در آمار در گروه ریاضی را بر عهده داشت. در طول آن دوره، کوکران به عنوان رئیس هیئت مشورتی سرشماری آمریکا^{۱۲} مشغول به کار بود. کوکران از ۱۹۴۳ تا ۱۹۴۴ با گروه تحقیقات آماری و ساموئل ویلکس در پرینستون همکاری کرد. این تیم بر روی جنگ‌های دریایی با بررسی احتمال‌های اصابت‌ها مطالعه می‌کرد. در ۱۹۴۵، کوکران به توسعه استراتژی‌های بمباران پرداخت.

بعد از جنگ جهانی دوم، کوکران به کارولینای شمالی نقل مکان کرد تا به پایه‌ریزی برنامه تحصیلات تکمیلی در مؤسسه آمار کارولینای شمالی که پل ارتباطی چندین دانشگاه بود کمک کند. سه سال بعد، به کرسی استادی گروه آمار زیستی دانشگاه جان هاپکینز دست یافت و در آنجا کارش را از مباحث کشاورزی به کاربردهای پزشکی آمار تغییر داد. در دوره کاری خود در جان هاپکینز، کتاب‌های فنون نمونه‌گیری و طرح آزمایش‌ها را نوشت که دومی با مشارکت گرتروید کاکس^{۱۳} بود. از ۱۹۵۷ تا بازنشستگی‌اش در ۱۹۷۶، در هاروارد کار کرد. او برای ایجاد گروه آمار دانشگاه هاروارد استخدام شده بود که برای انجام دادن آن به‌خوبی آماده بود. آخرین سمت او استاد بازنشسته^{۱۴} بود.

در طول دوره حرفه‌ای خود، کوکران به ایفای نقش در زمینه‌هایی خارج از دانشگاه می‌پرداخت. از جمله آن‌ها کار بر روی گزارش کینسی^{۱۵} درباره رفتار جنسی انسان، تأثیرات امواج رادیویی بر

^۲Glasgow

^۳Logan Medal

^۴Faculty of Arts

^۵John Wishart

^۶Rothamsted

^۷Yates

^۸Differential fertility of plots

^۹Lack of replication

^{۱۰}Empire Journal of Experimental Agriculture

^{۱۱}Raymond Jensen

^{۱۲}The advisory panel to the U.S. Census

^{۱۳}Gertrude Cox

^{۱۴}Professor Emeritus استاد بازنشسته اما دارنده لقبی افتخاری پیش از بازنشستگی.

^{۱۵}Kinsey Reports عنوان دو کتاب درباره رفتار جنسی انسان نوشته دکتر آلفرد کینسی (Dr. Alfred Kinsey) واردل پومروی (Pomeroy Wardell) و دیگران

معرفی مراکز و سازمان‌های آماری

آقای حسین نادری، نماینده انجمن در جهاد دانشگاهی
hosseinnade@gmail.com

معرفی ایسپا (مرکز افکار سنجی دانشجویان ایران)

مرکز افکارسنجی دانشجویان ایران (ایسپا) وابسته به جهاد دانشگاهی در راستای توسعه علمی و تحقیقاتی کشور و با قصد رفع نیاز سازمانها و نهادهای تصمیم‌گیر، ضرورت توجه به افکار عمومی و لزوم بهره‌گیری از مشارکت و دیدگاه‌های شهروندان در بهبود و توسعه امور کشور در عرصه‌های مختلف، از سال ۱۳۸۰ فعالیت خود را آغاز کرده است.

اصول بنیادین و اساسی ایسپا در طراحی و اجرای فعالیتهای پژوهشی و نظرسنجی، تاکید بر به‌کارگیری معیارهای دقیق علمی و فنی، رعایت و حفظ موضع بی‌طرفی در قبال مسایل و موضوعات مورد بررسی، استفاده از پشتوانه اعتماد مسئولان و مردم به نهاد ارزشی جهاد دانشگاهی و استفاده از نیروهای جوان و مستعد دانشگاهی و تکیه بر خلاقیت‌های جهادگراانه آنان در فعالیتهای تحقیقاتی است.

از لحاظ تشکیلاتی ایسپا زیر نظر رئیس جهاد دانشگاهی بوده و توسط هیئت مدیره اداره می‌شود. همچنین ایسپا دارای ۴ معاونت، پژوهشی با پنج گروه تخصصی (گروه تحقیقات بازار، گروه مطالعات سیاسی و رفتار انتخاباتی، گروه مطالعات شهری، گروه مطالعات اجتماعی و فرهنگی و گروه مطالعات پایه، اجرایی مشتمل بر گروه‌های نمونه‌گیری، پرسشگری، گروه آموزش و داده‌پردازی، ارتباطات و پشتیبانی است. در این مرکز حدود ۴۵ نفر از پژوهشگران و محققان برجسته کشور که در زمینه تحقیقات اجتماعی تخصص دارند، فعالیت می‌کنند. همچنین در حدود ۵۰۰۰ نفر دانشجو (به‌عنوان پرسشگر) با آن همکاری افتخاری دارند.

یکی از اهداف مهم ایسپا در طی مدت فعالیت، تولید و توسعه دانش فنی و تکنولوژی اجرای تحقیقات پیمایشی در استانهای محروم و دور افتاده و بهره‌مند کردن نظام تصمیم‌گیری منطقه‌ای و محلی از روشهای اجرای مدیریت مشارکتی در امور بوده که حاصل این مهم، توسعه شعب مرکز افکارسنجی دانشجویان ایران به ۲۸ استان طی مدت فعالیت بوده است. شعب این مرکز در حال

قربانیان هیروشیما، پژوهش بر روی یک واکسن بیماری فلج اطفال، انجام جراحی بر روی زخم معده، و برابری فرصت‌های تحصیلی بود. او به ویژه برای تحقیقاتش برای سرویس سلامت عمومی آمریکا^{۱۶} بر روی اثرات سیگار شهرت داشت. در ۱۹۶۴ بر مبنای کار کوکران و دانشمندانی دیگر، کمیسیون مشورتی به پزشک ارشد^{۱۷} برهانی مبنی بر این که سرطان ریه نتیجه مستقیم استعمال دخانیات است ارائه کردند. این اولین گزارش به رسمیت شناخته شده در باره احتمال ضرر دخانیات بر سلامت بود.

کوکران روش‌های آماری بسیاری همچون روش‌های مورد استفاده برای شمول و طرد متغیرهای مستقل در رگرسیون خطی چندگانه ابداع کرد. آزمون Qی کوکران برای ارزیابی دو متغیر اندازه‌گیری شده در یک مقیاس اسمی به کار می‌رود. از او در وهله نخست برای مطالعاتش در کشاورزی همچون نفوذ بارندگی بر عملکرد غلات^{۱۸} و شمارش گیاهان بیمار مزرعه^{۱۹} یاد می‌شود. کوکران از ۱۹۷۴ تا زمان مرگش در ۱۹۸۰ در آکادمی ملی هیئت شورای تحقیقاتی علمی-ملی^{۲۰} درباره داده‌های ناقص در بررسی‌های نمونه‌ای شرکت می‌کرد. با مشارکت‌های کوکران در کارهای آماری، خدمت به حرفه‌اش پایانی نداشت. وی در سال ۱۹۴۶ جانشین ادوارد دمینگ به عنوان رئیس مؤسسه آمار ریاضی شد. در ۱۹۵۳، به عنوان ۴۸-امین رئیس انجمن آمار آمریکا و پس از آن از ۱۹۵۴ تا ۱۹۵۵ در سمت ریاست انجمن بین‌المللی بیومتریک خدمت کرد. کوکران در سال ۱۹۶۷ به عنوان عضو افتخاری انجمن سلطنتی آمار برگزیده شد. در ۱۹۶۴، برنده کمک هزینه گونهایم^{۲۱} او در سال ۱۹۶۷ برنده مدال اس. اس. ویلکس انجمن آمار آمریکا برای "مشارکت‌های بسیارش در پیشرفت طرح و تحلیل آزمایش‌ها و ارزش آن‌ها برای تحقیقات نظامی" شد. کوکران موفق به دریافت درجه دکتری افتخاری از دانشگاه گلاسگو و دانشگاه جان هاپکینز شد.

بیش از چهل دانشجوی دکتری از توانمندی‌های معلمی کوکران بهره بردند که بسیاری از آن‌ها در زمره آماردانان پیشگام قرار دارند. او در معلمی به وضوح و نظم و ترتیب، فردیت، و نیز توقعات بالا از دانشجویانش شهرت داشت. همیشه در دسترس دانشجویان، همکاران، و عموم مردم و اغلب به دنبال کمک به حل مسئله‌های دشوار بود. وقتی در سال ۱۹۷۶ بازنشسته شد، صدها تحسین‌کننده او از اقصای نقاط دنیا به هاروارد سفر کردند تا او را بدرقه کنند.

^{۱۶}U.S. Public Health Service

^{۱۷}Surgeon General of the United States (U.S. Public Health Service Commissioned Surgeon General of the United States) (PHSCC) و سخنگوی عمده درباره موضوعات سلامت عمومی در دولت فدرال ایالات متحده.

^{۱۸}Yield of Cereals

^{۱۹}Field Counts of Diseased Plants

^{۲۰}Natinal Academy of Sciences-National Research Council panel

^{۲۱}GuggenheimFellowship

اقتصادی شهروندان، آگاهی و آمادگی در برابر زلزله و ... اشاره نمود.

۲- **پژوهشهای کارفرمایی** که برای پاسخگویی و رفع نیازهای پژوهشی سازمانها و نهادهای دولتی و خصوصی فعال در حوزههای صنعتی، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی با اهداف متفاوتی چون نیازسنجی و رضایت سنجی خدمات و ارزیابی عملکرد اجرا می‌شوند. مرکز افکارسنجی در این راستا پژوهش‌های مختلفی را به سفارش سازمانها و نهادهای مختلفی چون وزارتخانه‌های بهداشت و آموزش پزشکی، بازرگانی و کشور، شهرداری تهران، سازمان بهداشت صنعت نفت، شرکت نفت مناطق مرکزی، بانک صنعت و معدن، نیروی انتظامی، بنیاد شهید، ریاست جمهوری، شرکت قطارهای مسافری رجا، سازمان تربیت بدنی، قوه قضائیه، سازمان انتقال خون، شرکت سرم سازی رازی، شرکت سایکو، شرکت سایپا و ... به اجرا در آورده است.

طرح‌های نظرسنجی انجام شده ایسپا از لحاظ موضوع به شرح زیر دسته‌بندی می‌شوند:

۱- بخش سیاسی

- * حوزه انتخابات و رفتار انتخاباتی
- * حوزه عملکرد مسئولان
- * حوزه رویدادهای سیاسی

۲- بخش فرهنگی - اجتماعی، ورزشی

- * حوزه مذهبی
- * حوزه ورزشی
- * حوزه مسایل فرهنگی - اجتماعی

۳- بخش اقتصادی

- * حوزه عملکرد دستگاهها و نهادها
- * حوزه تحقیقات بازار و نیازسنجی‌ها
- * حوزه رضایت شغلی

ایسپا مزیت اصلی فعالیت پژوهشی خود را سرعت، دقت، کاربردی و ارزان بودن آن می‌داند و می‌کوشد تا با فعالیت‌های پژوهشی خود گامی هر چند کوچک در اعتلای ایران اسلامی بردارد.

حاضر از توانایی حرفه ای مطلوبی در اجرای بررسیهای پیمایشی در سطح استان‌ها برخوردار هستند. بهره‌گیری از چنین پتانسیلی در اجرای طرحهای پژوهشی، این مرکز را قادر ساخته است که با کمترین هزینه و در کوتاه ترین زمان و همچنین با بیشترین دقت نسبت به اجرای طرحهای پژوهشی اقدام نماید. شعب ایسپا در چارچوب تشکیلات استانی جهاد دانشگاهی و زیر نظر روسای جهاد دانشگاهی فعالیت می‌کنند و دارای تشکیلات اداری و علمی خاص هستند. شایان ذکر است با توجه به انگیزه‌های فرهنگی و سیاسی جهاد دانشگاهی در این حوزه، در حدود ۵۰۰۰ نفر دانشجوی افتخاری نیز در سطح شعب ایسپا جذب شده و در حال فعالیت هستند.

ثمره فعالیت جهادگران دانشگاهی در ایسپا در طول فعالیت آن اجرای بیش از ۲۰۰۰ طرح نظرسنجی در زمینه‌های فرهنگی، اقتصادی، اجتماعی و سیاسی در سطوح مختلف محلی، منطقه ای و ملی است که از نتایج این بررسی‌ها طیف وسیعی از نهادها و سازمانهای تصمیم ساز در بخش دولتی و شرکت‌های خصوصی بهره مند شده‌اند.

یکی از عرصه های ویژه فعالیت ایسپا، **نظرسنجی های انتخاباتی** است. این بررسی‌ها در ایام برگزاری انتخابات با تکیه بر منابع داخلی و صرفاً به قصد توسعه دانش فنی و پیش‌بینی بیطرفانه تحولات آتی در زمینه سنجش و شناخت رفتار انتخاباتی اجرا می‌شوند که نتایج آنها در اختیار مسئولان ذیربط و رسانه‌های عمومی قرار می‌گیرد. «گروه رفتار انتخاباتی ایسپا» تاکنون چهار انتخابات مهم کشور شامل دور هشتم انتخابات ریاست جمهوری، دور دوم انتخابات شوراهای اسلامی شهر و روستا، دور هفتم انتخابات مجلس شورای اسلامی و بالاخره دور نهم انتخابات ریاست جمهوری را از طریق بررسی‌های منظم میدانی مورد مطالعه قرار داده است و با تولید داده‌های متقن و قابل اتکا برای تحلیل و تخمین رفتارهای رای‌دهی شهروندان، توانسته است منبع ارزشمندی از داده‌ها و منابع تئوریک را در ارتباط با سنجش و تحلیل رفتار انتخاباتی در کشور برای استفاده محققان در این حوزه مهیا و فراهم سازد. شایان ذکر است، ایسپا در جریان برگزاری نهمین دوره انتخابات ریاست جمهوری تعداد ۷۰ طرح نظرسنجی را اجراء کرده است.

از یک دیدگاه فعالیت‌های پژوهشی ایسپا را می‌توان به دو دسته کلی تقسیم‌بندی کرد:

۱- **نظرسنجی‌های خویش فرمایی** که با هدف انعکاس دقیق

و سریع افکار عمومی در قبال مسایل مهم جامعه و جهان به اجرا در می‌آیند و نتایج آنها در اختیار مراجع تصمیم‌گیر، سازمانهای ذیربط و رسانه‌ها قرار می‌گیرد. از جمله این نظرسنجی‌ها می‌توان به بررسیهای مرکز در خصوص موضوعاتی چون بحران عراق، فعالیت‌های هسته ای کشورمان اشاره کرد. انتخابات شورا و ریاست جمهوری، وضعیت و کیفیت خودروهای داخلی، وضعیت

تعلق می‌گیرد. در YSI 2013 به ۶ تن از دانشجویان تحصیلات تکمیلی تحت عنوان Wakimoto Memorial Students Session جایزه هزار دلاری واکیموتو، آماردان ژاپنی ۱۹۹۳-۱۹۳۶، تعلق گرفته تا بخشی از هزینه مسافرت آنان تحت پوشش قرار گیرد. در سال جاری از ۶ نفر برگزیده شده دو نفر از ایران انتخاب شده‌اند. آقای علی دست‌برآورده، دانشجوی دکتری آمار دانشگاه فردوسی مشهد با مقاله‌ای با عنوان On estimation of population mean in Judgment post stratification sampling with concomitant variable و آقای مهدی تیموری یانتری دانشجوی دکتری آمار دانشگاه صنعتی امیرکبیر با مقاله‌ای با عنوان Weibull shape parameter estimator based on records values مفتخر به دریافت این جایزه شده‌اند. نام افرادی که به آنها جایزه تعلق گرفته به همراه عنوان مقاله شان در نشانی <http://www.saasweb.hku.hk/conference/ysi2013/wakimoto.php> موجود می‌باشد.

اخبار دانشگاه ها و مراکز آماری

زیر نظر دکتر محمد حسین علامت ساز، گروه آمار دانشگاه اصفهان
alamatho@sci.ui.ac.ir

• دانشگاه اصفهان

با تشکر از آقای دکتر ایران پناه، نماینده انجمن

۱- آقای دکتر هوشنگ طالبی عضو هیات علمی گروه آمار، به سرپرستی دانشگاه اصفهان منصوب گردیدند.

۲- آقای دکتر مجید اسدی به عنوان پژوهشگر برتر گروه در سال ۹۲ انتخاب گردیدند، که در مراسم هفته پژوهش دانشگاه از ایشان تقدیر به عمل آمد.

۳- سخنرانی‌های زیر به مناسبت هفته پژوهش در تاریخ ۹۲/۹/۲۵ در گروه برگزار گردید:

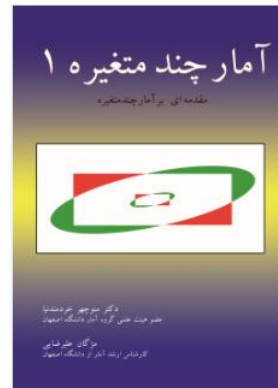
مباحثی در نظریه اطلاع توسط آقای دکتر مجید اسدی
آزمون فرض‌های آماری با دیدگاه بیزی عینی توسط آقای دکتر منوچهر خردمندینا

۴- در مراسم روز دانشجو در دانشکده علوم، از دانشجویان زیر به عنوان دانشجویان برتر تقدیر به عمل آمد:

خانم‌ها دکتر مریم کلکین‌نما دانشجوی دکتری، نرجس دهخدايي دانشجوی کارشناسی ارشد آمار ریاضی، عاطفه مختاری دانشجوی کارشناسی ارشد آمار اقتصادی و اجتماعی و شیما اکبری دانشجوی کارشناسی.

معرفی کتاب

• آمار چند متغیره ۱

کتاب آمار چند متغیره ۱ تألیف آقای دکتر منوچهر خردمندینا، عضو هیات علمی گروه آمار دانشگاه اصفهان با همکاری خانم مژگان علیرضایی فارغ التحصیل کارشناسی ارشد آمار دانشگاه اصفهان در مهرماه ۱۳۹۲ منتشر گردید. این کتاب برای درس روش‌های چند متغیره پیوسته دوره کارشناسی و درس آنالیز چند متغیره دوره کارشناسی ارشد آمار تألیف شده است.

عناوین فصل‌های کتاب به شرح زیر است:

فصل اول - مقدمه و کلیات

فصل دوم - گزیده‌ای از جبر ماتریس‌ها

فصل سوم - آرایه‌های خلاصه کننده داده‌های چند متغیره

فصل چهارم - خواص پایه‌ای بردارهای تصادفی

فصل پنجم - توزیع نرمال چند متغیره

فصل ششم - توزیع‌های ویشارت و T^2 هتلینگ

فصل هفتم - توزیع $\bar{X}$ و S و آماره‌های کنترل

فصل هشتم - ماتریس تصادفی داده‌های نرمال

انتشارات نگارخانه ناشر این کتاب و مرکز پخش کتاب جهاد دانشگاهی دانشگاه اصفهان است.

جایزه واکیموتو

کنگره آمار بین المللی (WSC) هر دو سال یک بار توسط موسسه بین المللی آمار (ISI) برپا می‌شود. در سال ۲۰۱۳ میلادی که به سال جهانی آمار نام گرفته است، ۵۹ امین نشست آن در هنگ کنگ برگزار شد. برای دومین بار بعد از سال ۲۰۱۱، به منظور ترغیب آمارپژوهان تازه کار، یک رویداد جانبی با عنوان نشست آماردانان جوان (YSI 2013) نیز به کنگره آمار بین المللی اضافه شده است. YSI 2013 دو روز قبل از نشست اصلی WSC 2013 از تاریخ ۲۴-۲۳ اوت منعقد شد. به منظور ترغیب بیشتر دانشجویان تعداد معدودی از کسانی که مقاله‌شان پذیرفته شده باشد، بعد از بررسی رزومه، در کمیته علمی جایزه

• دانشگاه شهید باهنر کرمان

با تشکر از آقای دکتر عربپور، نماینده انجمن

همایش گرامیداشت سال جهانی آمار و روز ملی آمار و برنامه ریزی: همایش در راستای اهداف انجمن آمار ایران با همکاری استانداری کرمان در دانشگاه شهید باهنر کرمان برگزار گردید. این همایش با حضور رئیس دانشگاه شهید باهنر کرمان آقای دکتر گرامی، رئیس پژوهشکده آمار ایران آقای دکتر علیرضا زاهدیان، رئیس بخش آمار صنعتی بانک مرکزی آقای مهندس افشین آشفته، اساتید گروه آمار، رابطین آمار ادارات و دستگاه‌های اجرایی استان کرمان و جمعی از دانشجویان گروه آمار در تالار وحدت دانشگاه شهید باهنر در ششم آبان ماه ۱۳۹۲ برگزار گردید. برنامه‌های همایش به شرح زیر ارائه گردید:

۱ - آقای دکتر نصراله گرامی رئیس دانشگاه شهید باهنر کرمان به اهمیت آمار در برنامه‌ریزی‌های توسعه‌ای کشور اشاره و بیان کردند داشتن آمار دقیق می‌تواند زمینه‌های توسعه هر چه بیشتر کشور را فراهم کند.

۲ - آقای دکتر تکلوزاده معاون برنامه‌ریزی و اشتغال استانداری کرمان در مورد جایگاه آمار در برنامه‌ریزی دولتمردان سخنرانی کردند.

۳ - آقای دکتر زاهدیان رئیس پژوهشکده آمار ایران نیز در مورد روش‌های جمع‌آوری داده‌ها و نقش اطلاعات و آمار صحیح در زندگی روزمره افراد سخنرانی فرمودند.

۴ - آقای آشفته رئیس بخش آمار صنعتی بانک مرکزی به ایراد سخن در خصوص اهمیت آمار در توسعه جوامع پرداختند.

در پایان این همایش سه ساعته از برترین‌های حوزه آمار و برنامه‌ریزی استان و همچنین دانشجویان برتر گروه آمار دانشگاه شهید باهنر کرمان تجلیل به عمل آمد.

• دانشگاه تربیت مدرس

با تشکر از آقای دکتر موسی گل‌علی‌زاده، نماینده انجمن

گروه آمار دانشگاه تربیت مدرس برای داشتن سهمی هر چند ناچیز در گرامیداشت سال جهانی آمار و روز ملی آمار و برنامه‌ریزی مراسمی را در روز دوشنبه ۷/۲۹، مصادف با ولادت امام

هادی (ع)، ساعت ۱۰ الی ۱۲ در سالن شهید مطهری (ره) دانشگاه تربیت مدرس برگزار کرد. انجمن علمی آمار این گروه با فعالیت چشمگیر خود سهم بسزایی در هر چه پربارتر برگزار شدن این مراسم داشت. آنها با تهیه و پخش بروشوری که شامل مطالبی از آمار و کاربردهای آن و همچنین پیام‌های مرتبط با سال جهانی آمار و آدرس سایت‌های مفید آماری بود، سعی در برپایی مراسم به نحو مطلوبی داشتند که انصافاً همان شد که انتظارش می‌رفت. با سرلوحه قرار دادن روز برنامه‌ریزی، مراسم ساعت ۱۰ شروع و مجری برنامه که از دانشجویان جدیدالورود آمار بود، با اشعاری از خود به توصیف آمار و گروه پرداختند. سپس، مدیر گروه آمار، دکتر گل‌علی‌زاده مطالبی در خصوص یاد بزرگان آمار ایران، بویژه مرحوم دکتر غلامحسین شاهکار و دکتر علی عمیدی، وظیفه و رسالت آمارشناسان این سرزمین برای تقویت انجمن آمار ایران و معرفی کاملی از گروه آمار تربیت مدرس شامل فعالیت‌های آموزشی و پژوهشی ارائه نمودند. همچنین، تقارن سی‌امین سال تاسیس دانشگاه تربیت مدرس و گروه آمار با سال جهانی آمار توسط ایشان به اطلاع حضار رسیده شد. بعد از آن، جناب آقای دکتر ایرانمنش، رئیس دانشکده علوم ریاضی دانشگاه تربیت مدرس ضمن تقدیر از گروه آمار اظهار امیدواری کرد که نشست‌های آماری در این سال برای تبادل افکار و پیشرفت بیش از پیش فرهنگ آماری مفید باشد. به‌علاوه، ایشان با یادآوری دهه ریاضی که از اول آبان شروع می‌شود از حضار برای شرکت در آن مراسم دعوت به‌عمل آوردند. پس از آن کلیبی از فعالیت‌های مرکز آمار ایران پخش شد که در بخشی از آن رهبر معظم کشورمان به خدشه وارد شدن به آمار مربوط به کشور و تفسیرهای ناصواب آن اشاره کردند. سپس، جناب آقای دکتر عادل آذر، رئیس مرکز آمار ایران به ایراد سخنرانی خود با عنوان "ظرفیت‌های آماری کشور" پرداختند. ایشان با بیان اینکه هر کسی که در تصمیم‌گیری‌های خود از آمار و داده‌ها استفاده می‌کند عضو خانواده آماری کشور است وظیفه آمارشناسان را به عنوان پیشگامان اصلی حوزه آمار یادآور شد. ایشان به جملاتی از ماهاتیر محمد و پیترو درانکر اشاره کرد که نقش فرایند تولید و گردش آمار در حکومت را بی‌نظیر دانستند و نتیجه گرفت که آرمان مرکز آمار ارائه اطلاعات اصیل و به روز به علاقه‌مندان آمار با اعتقاد به اصل محرمانگی است. همچنین، هدف مرکز در ارتباط فرهنگی با خانوارها در سهل‌الوصول کردن برداشت ساده از شاخص‌های آماری را متذکر شد. فعالیت‌هایی که مرکز آمار در یکپارچگی آمارهای ثبتی کشور داشته طوریکه حاصل آن گنجاندن ماده‌ای قانونی توسط مجلس مبنی بر اذعان به مرجعیت مرکز به عنوان تنها منبع تولید، ثبت و انتشار آمار کشور است از دیگر بیانات ایشان بود. ایشان دسته‌بندی اطلاعات موجود در مرکز آمار ایران را به صورت اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی اعلام کرد. بخش دیگری از اطلاعات نیز از طریق فایل مکمل مربوط به یارانه‌های مربوط به تک تک اعضای خانوار ایرانی برای تحلیل‌های آماری موجود است. به‌علاوه، ایشان از طرح‌های مختلفی که مرکز

۳- قرائت پیام رئیس انجمن آمار ایران توسط آقای دکتر علامت ساز نائب رئیس انجمن.

۴- پخش کلیپ سال جهانی آمار.

۵- سخنرانی آقای دکتر مجید اسدی با موضوع: Network Re-liability Modeling

۶- مسابقه در دو بخش با موضوع کاربرد آمار در آسانسور چیست؟ کاربرد آمار در نرم افزارهای ترجمه متون از جمله Google Translate چیست؟ به دو نفر از برندگان عضویت ۲ ساله رایگان در انجمن آمار ایران اهدا شد.

۷- میزگرد با عنوان «آمار و کاربردها، فرصت‌ها و چالش‌ها» با حضور آقایان دکتر محمدرضا فقیهی، عضو هیئت علمی دانشگاه شهید بهشتی، دکتر سروش علیمردی عضو هیئت علمی دانشگاه صنعتی اصفهان، دکتر علی یوسفی عضو هیئت علمی دانشگاه صنعتی اصفهان و دکتر ایرج کاظمی عضو هیئت علمی دانشگاه اصفهان

در این میزگرد به بررسی چالش‌هایی که فراروی به‌کارگیری دانش آماری در صنایع، سازمان‌ها و سایر علوم وجود دارد و نیز فرصت‌هایی را که آمار می‌تواند در خدمت توسعه علوم دیگر و پیشرفت صنعت قرار دهد، پرداخته شد. سوالات مطرح شده: آیا دانشجویان آمار به اندازه کافی با کاربردهای رشته خود در سایر علوم و در صنعت آشنا هستند؟ آیا مدیران در سازمان‌ها و صنایع از قابلیت‌های دانش آمار در توسعه صنایع اطلاع کافی دارند؟ با توجه به ظرفیت بالای دانش آمار در همکاری با علوم دیگر، چقدر دانشکده‌های آمار با سایر دانشکده‌ها پروژه‌های مشترک انجام می‌دهند؟ سیستم آموزشی موجود چقدر دانشجویان را برای حضور در بازار کار آماده می‌کند؟ اساتید نظرات خود را در هر یک از سوالات بیان و پیشنهاداتی را ارائه نمودند. برای اطلاعات بیشتر به وب سایت خانه ریاضیات اصفهان مراجعه فرمائید.

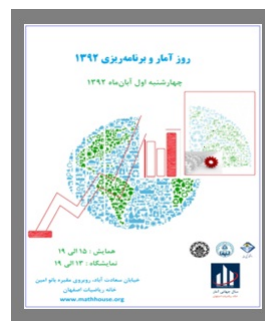
۸- اهدا لوح تقدیر به اساتید ارجمند آقایان دکتر فقیهی، دکتر اسدی، دکتر علیمردی، دکتر یوسفی، دکتر کاظمی، دکتر جمشیدیان و خانم دکتر گلی.

آمار ایران انجام داده است یاد کرد و یادآور شد که نتیجه این طرح‌ها وجود بانک داده‌های متنوعی است که اساتید، دانشجویان و محققین می‌توانند با استفاده از آنها به بررسی مدل‌های متفاوت آماری موجود بپردازند و حتی مدل‌های جدیدی پیشنهاد دهند تا بخشی از مشکلات کشور عزیزمان حل شود. ایشان، بدین وسیله نیاز شدید مرکز به تحقیقات نوین در قالب پایان‌نامه‌ها، رساله‌های دانشجویی و پروژه‌های تحقیقاتی را متذکر شدند.

در ادامه برنامه، انجمن علمی دانشجویی گروه کلیپی از فعالیت‌های انجمن طی سال گذشته را پخش کرد. سپس، جناب آقای دکتر محمدزاده رئیس انجمن آمار ایران و از اعضای گروه آمار به فعالیت انجمن طی سال گذشته اشاره و نقش ارزشمند آمار و اطلاعات صحیح و در پی آن وظیفه آمارشناسان در تحلیل درست آنها را یادآور شدند. مجری برنامه در بخشی از مراسم با خواندن شعر طنزی که اصطلاحات مرسوم آماری به طرز ماهرانه‌ای در آن به کار رفته بود موجب انبساط خاطر شرکت‌کنندگان را فراهم کردند. علاوه بر این، انجمن علمی دانشجویی آمار بعد از پایان مراسم حضار را به مسابقه هوش، آمار و ریاضی که در بعدازظهر همان روز در آزمایشگاه آمار برگزار می‌شد دعوت کرد. شور و هیجان شرکت‌کنندگان در این مسابقه و سعی و تلاش آنها در حل مسائل آن و کوشش در بازخوانی اطلاعات آماری کسب شده در مراحل قبلی تحصیل ایشان برای فهم درستی از جزئیات مسابقه از نکات جالب توجه این بازی‌ها بود. مقرر شد جوایز برندگان این مسابقه در همایشی که گروه آمار در ۲۷ آذر برگزار خواهد کرد، اهدا شود.

• خانه ریاضیات اصفهان

با تشکر از خانم مریم قائمی، نماینده انجمن

خانه ریاضیات اصفهان با همکاری دانشگاه‌های اصفهان، صنعتی اصفهان، شیخ بهایی اقدام به برگزاری همایشی در روز اول آبان ماه نمود. برنامه‌های همایش عبارتند از:

۱- تلاوت آیاتی از قرآن مجید و پخش سرود ملی

۲- خوش‌آمدگویی آقای دکتر علی رجالی و تبریک به مناسبت عید غدیر، روز ملی آمار و سال جهانی آمار.

حضور داشت دقایقی با حاضرین سخن گفت. وی دلیل نامگذاری سال ۲۰۱۳ را از سوی سازمان ملل و تلاش‌های صورت گرفته از سوی انجمن آمار کشورهای مختلف دنیا به ویژه انجمن آمار ایران در تحقق یافتن این نامگذاری را بیان نمودند. ایشان همچنین از تاریخچه شکل‌گیری رشته آمار و انجمن آمار در ایران و افزایش یافتن دانش‌آموختگان آمار کشور در سال‌های اخیر صحبت نمودند و نگرانی‌های خود را در خصوص آفت‌های موجود اظهار کردند. استاد دانشگاه خوارزمی تهران در مورد سواد آماری فرمودند: کسی سواد آماری دارد که بتواند از علم آماری که فراگرفته به موقع و به‌جا در زندگی روزمره از آن استفاده نماید. خیلی از افراد مدارک عالی آمار دارند ولی سواد آماری ندارند.

گفتنی است این مراسم شامل صندلی داغ با حضور دکتر روزه استادیار گروه آمار، معرفی دانشجویان برتر سال‌های اول تا چهارم و تقدیر از آنان همچنین انجام مسابقه‌ای علمی شامل سوالاتی از دروس آماری و اهدای جوایز به رتبه‌های اول بود. نهایتاً از پرفسور پاشا به‌خاطر حضور در مراسم و زحمات ارزشمند ایشان برای پیشرفت علم آمار در کشور تقدیر و تشکر گردید.

• دانشگاه سیستان و بلوچستان

با تشکر از آقای دکتر منصور آقابابائی، نماینده انجمن

۱- همایش بزرگداشت سال جهانی و روز ملی آمار: بزرگداشت سال جهانی آمار و روز ملی آمار و برنامه ریزی روز شنبه مورخ ۹۲/۸/۱۱ ساعت ۹-۱۱ در سالن سمعی بصری دانشکده ریاضی با حضور اساتید و دانشجویان گروه آمار و کامپیوتر برگزار گردید. این همایش با تلاوتی چند از آیات قرآن کریم و سپس سرود ملی آغاز گردید. در ابتدا دکتر دهقان دبیر همایش پس از خوش‌آمدگویی به حضار، برنامه‌های این همایش را به اطلاع رسانید. سپس دکتر راحتی مدیر گروه آمار و کامپیوتر به ایراد سخنرانی پرداختند. این همایش با مسابقه هوش-دقت-سرعت عمل و اهدای جوایز به سه نفر برگزیده این مسابقه به پایان رسید.

۲- آقای دکتر محمد حسین دهقان عضو هیات علمی دانشگاه سیستان و بلوچستان پس از اتمام تحصیلات دکتری آمار در دانشگاه لاوال کاندا به طور رسمی کار خود را در گروه آمار و کامپیوتر دانشگاه سیستان و بلوچستان آغاز کردند. ایشان تحصیلات کارشناسی و کارشناسی ارشد خود در رشته آمار ریاضی در دانشگاه فردوسی مشهد به پایان بردند و از سال ۱۳۷۵ در دانشگاه سیستان و بلوچستان مشغول خدمت شدند. زمینه‌های مورد علاقه ایشان روشهای ناپارامتری آنالیز بقاء با داده‌های سانسور شده، قابلیت اعتماد و تابع مفصل می‌باشد.

۹- در حاشیه این همایش نمایشگاهی از دستاوردهای گروه‌های آمار و آمار زیستی و مراکز آماری استان برگزار گردید.

۱۰- پخش کلیپ فعالیت‌های خانه ریاضیات اصفهان در زمینه آمار.

۱۱- اجرای موسیقی توسط آقای حداد دانشجوی کارشناسی ارشد آمار زیستی دانشگاه علوم پزشکی اصفهان.

۱۲- پخش فیلم مسافران

• دانشگاه سمنان

با تشکر از خانم دکتر فاطمه حسینی، نماینده انجمن

گرامیداشت روز ملی آمار و برنامه ریزی: همزمان با اول آبانماه «روز ملی آمار و برنامه ریزی» و تقارن آن با «سال جهانی آمار» همایش یک روزه‌ای در دانشکده ریاضی، آمار و علوم کامپیوتر دانشگاه سمنان برگزار شد.

در این مراسم که به همت گروه آمار و با همکاری انجمن علمی آمار و پژوهش‌سرای دانشجویی دانشگاه سمنان برگزار شد، دکتر محمدرضا صافی رئیس دانشکده ریاضی، آمار و علوم کامپیوتر و پردیس علوم پایه ضمن خیر مقدم به میهمانان، از پیگیری‌های انجمن علمی آمار، گروه آمار و پژوهش‌سرای دانشجویی در برگزاری این مراسم تقدیر کرد. وی ضمن تشکر از پرفسور پاشا به‌خاطر شرکت در این مراسم، حضور وی را در جمع دانشجویان و اساتید موجب دلگرمی و افتخار دانست.

دکتر امید کریمی مدیر گروه آمار نیز با تقدیر از پرفسور پاشا به‌خاطر حضور یافتن در جمع اساتید و دانشجویان گروه آمار دانشگاه سمنان، نامگذاری سال جهانی آمار را فرصت مغتنمی دانست تا بر نقش آمار در پیشرفت جوامع امروز تاکید شود. پرفسور عین‌اله پاشا نیز که به‌عنوان میهمان ویژه در این مراسم

• دانشگاه علوم پزشکی ایران

با تشکر از آقای دکتر مسعود رودباری، نماینده انجمن

اخبار تازه گروه آمار حیاتی دانشکده مدیریت و اطلاع رسانی پزشکی:

۱- **انتصاب:** آقای دکتر حمید حقانی از اعضای با سابقه گروه به سمت معاونت پژوهشی دانشکده (تیر ماه ۱۳۹۲) منصوب شدند.

۲- **فارغ التحصیل ارشد:** آقای مهدی اداوی دانشجوی کارشناسی ارشد گروه از پایان نامه خود با عنوان "مقایسه دقت پیش‌بینی شبکه‌های عصبی مصنوعی و رگرسیون لجستیک دو متغیره در تشخیص همزمان بیماری فشارخون و دیابت" به راهنمایی دکتر مسعود رودباری و مشاوره دکتر مسعود صالحی (شهریور ماه ۱۳۹۲) با موفقیت دفاع کرده و فارغ التحصیل شدند.

۳- **کارگاه آموزشی:** کارگاه آشنایی با علم سنجی (Scientometrics) با مشارکت گروه کتابداری و اطلاع رسانی پزشکی و گروه مدیریت خدمات بهداشتی (آبان ماه ۱۳۹۲) برگزار گردید.

۴- **تشکیل کارگاه‌های آموزشی توسط اعضا گروه:**

الف- کارگاه کاربرد آمار در پژوهش با استفاده از نرم افزار SPSS (مقدماتی) توسط خانم دکتر روح‌انگیز جمشیدی اورک و آقای دکتر حمید حقانی (آذر ماه ۱۳۹۲) برگزار گردید

ب- کارگاه کاربرد آمار در پژوهش با استفاده از نرم افزار SPSS (پیشرفته) توسط خانم دکتر روح‌انگیز جمشیدی اورک و آقای دکتر حمید حقانی (آذر ماه ۱۳۹۲) برگزار شد.

ج- کارگاه ابزارسازی توسط آقای دکتر مسعود صالحی (آذر ماه ۱۳۹۲) برگزار شد.

۵- **دانشمند برجسته سال ۲۰۱۳:** خانم دکتر آغا فاطمه حسینی از اعضای گروه به عنوان یکی از ۲۰ محقق و دانشمند برجسته سال ۲۰۱۳ توسط پایگاه استنادی علوم جهان اسلام انتخاب شدند.

• دانشگاه علوم پزشکی شهرکرد

با تشکر از آقای دکتر سلیمان خیری، نماینده انجمن

مراسم گرامیداشت روز آمار و برنامه ریزی: به مناسبت روز اول آبان ماه، روز آمار و برنامه ریزی و با توجه به سال جهانی آمار مراسم گرامیداشتی در دانشگاه علوم پزشکی شهرکرد برگزار شد.

در این مراسم که ریاست محترم دانشگاه، اساتید گروه آمار زیستی و اپیدمیولوژی، دانشجویان کارشناسی ارشد آمار زیستی، کارکنان اداره آمار دانشگاه و رابطین آماری در واحدهای مختلف دانشگاه حضور داشتند، ابتدا پیام رئیس محترم انجمن آمار ایران به مناسبت روز ملی آمار و برنامه ریزی و سال جهانی آمار قرائت شد. در ادامه در خصوص نقش اساسی آمار و اطلاعات صحیح در حوزه سلامت مطالب و بحثهای ارزشمندی توسط ریاست محترم دانشگاه، اساتید گروه آمار زیستی و مسئول اداره آمار دانشگاه ارائه گردید. همچنین در خصوص برخی از مشکلات موجود در استفاده درست از آمار، به خصوص در جمع آوری آمار و اطلاعات درست و به‌کارگیری و تفسیر اطلاعات، بحث و بررسی صورت گرفت و نسبت به رفع مشکلات و موانع موجود تاکید گردید. در پایان این مراسم به چند نفر از کارکنان دانشگاه که همکاری خوبی با اداره آمار دانشگاه داشتند لوح تقدیر و هدایایی از طرف ریاست محترم دانشگاه تقدیم گردید.

• دانشگاه فردوسی مشهد

با تشکر از آقای دکتر مصطفی رزمخواه، نماینده انجمن

۱- **همایش روز ملی آمار و برنامه‌ریزی**

مراسم گرامیداشت روز ملی آمار و برنامه‌ریزی امسال باشکوه‌تر از سال‌های قبل در روز اول آبان ماه سال جاری مصادف با ایام فرخنده عید سعید غدیر خم در دانشگاه فردوسی مشهد برگزار گردید.

همایش مذکور به مناسبت سال جهانی آمار و در راستای اهداف این سال و انجمن آمار ایران توسط گروه آمار دانشگاه فردوسی مشهد با همکاری قطب علمی داده‌های تربیتی و فضایی، انجمن آمار ایران، دانشگاه آزاد اسلامی واحد مشهد و شهرداری مشهد با حضور اساتید و پیشکسوتان جامعه علمی کشور برگزار گردید.

این مراسم با تلاوت آیاتی از کلام الله مجید و آوای سرود ملی ایران شروع شد. سپس، به مناسبت گرامیداشت یاد استاد گرانقدر، آقای دکتر شاهکار، استاد گروه آمار دانشگاه فردوسی مشهد که خدمات شایان و ارزنده‌ای به جامعه آماری کشور به‌ویژه در شاخه تخصصی فرایندهای تصادفی و مدل‌های صف‌بندی داشتند، کلیپی در خصوص فعالیت‌های علمی ایشان پخش شد. در بخش بعد، آقای دکتر امینی، مدیر گروه آمار دانشگاه فردوسی مشهد و خانم دکتر ابراهیم‌پور، مدیر گروه آمار دانشگاه آزاد اسلامی واحد مشهد، ضمن تقدیر از خدمات علمی آقای دکتر شاهکار گزارشی از فعالیت‌های گروه‌های مربوطه در طول یک

۲- سخنرانی پروفیسور لنگباردی

در راستای اهداف سال جهانی آمار و به منظور ارتقای سطح همکاری‌های علمی بین‌المللی و تبادل اطلاعات، خانم پروفیسور ماریا لنگباردی (Maria Longobardi)

استاد دانشگاه فدریکو ناپولی ایتالیا روز شنبه مورخ ۱۸ آبان سال ۱۳۹۲ به دعوت قطب علمی داده‌های ترتیبی و فضایی، سمیناری در خصوص مباحث مرتبط با آنتروپی و نظریه اطلاع با عنوان Stochastic comparisons of cumulative entropies ارائه نمودند. در این مراسم بیش از ۶۰ نفر از اعضای هیأت علمی گروه‌های آمار، ریاضی محض و کاربردی دانشگاه فردوسی مشهد و دانشجویان تحصیلات تکمیلی حضور داشتند. در پایان پس از بحث و تبادل نظر، ایشان از دانشکده علوم ریاضی دانشگاه فردوسی مشهد و امکانات آموزشی و پژوهشی آن بازدید نمودند. همچنین در این روز میزگردی تخصصی با حضور دانشجویان تحصیلات تکمیلی گروه آمار در محل اتاق شورای دانشکده علوم ریاضی برگزار شد. در این نشست ایشان در خصوص فرایند پذیرش دانشجویان دکتری در دانشگاه فدریکو ناپولی ایتالیا به‌ویژه پذیرش دانشجویان خارجی برای گذراندن دوره‌های کوتاه‌مدت تحصیلی برای حضار گزارشی ارائه نمودند.

• دانشگاه مازندران

با تشکر از آقای دکتر پوردرویش، نماینده انجمن مراسم بزرگداشت روز ملی آمار و برنامه ریزی و سال جهانی آمار: گروه آمار دانشگاه مازندران (بابلسر) با همکاری شرکت برق منطقه‌ای مازندران و انجمن علمی دانشگاه مازندران و در راستای اهداف انجمن آمار ایران در روز سه‌شنبه ۹۲/۷/۳۰ اقدام به برگزاری همایش روز آمار و برنامه‌ریزی آمار نمود. در این همایش استادان گروه آمار دانشگاه مازندران، جمع کثیری از کارشناسان، معاونین اداره برق منطقه‌ای و دانشجویان گروه آمار حضور داشتند. برنامه‌های زیر در این مراسم برگزار گردید.

۱- آقای دکتر پوردرویش مدیر گروه آمار با خیر مقدم به میهمانان و تبریک روز ملی و سال جهانی آمار سخنرانی خود را آغاز نمود. در ادامه ایشان علت نامگذاری سال جهانی آمار را برای میهمانان تبیین کرد. همچنین به بررسی نقش آمار و شاخه‌های آماری مانند احتمال، فرایندهای تصادفی، سری‌های زمانی، نظریه صف در علوم و مشاغل مختلف پرداخت.

۲- سخنران مدعو جلسه آقای دکتر نیرومند (عضو هیئت علمی دانشگاه فردوسی مشهد) به سخنرانی پرداختند. دکتر نیرومند نیز با تبریک روز و سال جهانی آمار سخنرانی خود

سال اخیر ارائه نمودند. آنگاه سخنرانی جناب آقای دکتر صادقی زینت‌بخش مراسم شد و سخنان ایشان در خصوص مشکلات موجود در زمینه استفاده ثواب از علم آمار مورد توجه حاضرین در جلسه قرار گرفت.

سخنران بعدی این مراسم، جناب آقای مهندس تبرئی، معاون اسبق برنامه‌ریزی و توسعه شهرداری مشهد بودند که در خصوص لزوم همگانی شدن علم آمار به ایراد سخنرانی پرداختند.

ایشان لازمه پیشرفت جامعه را استفاده به‌روز مدیران و برنامه‌ریزان کشور از روش‌ها و فنون آماری دانستند. سخنان آقای مهندس نعیمی، مدیر کل دفتر آمار و اطلاعات استانداری خراسان رضوی، نیز زاویه دیگری از مشکلات موجود در استفاده صحیح از علم آمار را نشان می‌داد. ایشان معتقد بودند با توجه به اینکه مدیران بخش‌های مختلف سازمان‌های دولتی و خصوصی، اطلاع دقیقی از توانایی‌های فنون آماری ندارند، جامعه دانشگاهی و مجرب علم آمار بایستی برای این بخش راهکارهای مناسبی ارائه نمایند. مدیر آمار و تحلیل اطلاعات شهرداری مشهد، سرکار خانم هاتفی نیز به برخی از مشکلات فرهنگی استفاده از آمار و اطلاعات اشاره نمودند و افزودند که نتایج به‌دست آمده از سرشماری عمومی نفوس و مسکن اخیر که با هزینه بسیار بالا انجام شده است، با تأخیر تقریباً دوساله در اختیار واحد آمار و تحلیل اطلاعات شهرداری مشهد قرار گرفته است.

تشویق و اهدای جوایز به دانشجویان برتر ورودی‌های مختلف مقطع کارشناسی رشته آمار دانشگاه فردوسی مشهد و دانشجوی حائز رتبه برتر در المپیاد دانشجویی آمار کشور در سال ۱۳۹۲ پایان‌بخش این همایش بود.

مدرس: آقای مصطفی طامندی، مخاطبین: کارشناسان پژوهشی.

* دوشنبه ۲۹ آبان ماه سمینار کاربرد فرایندهای تصادفی در صنعت، سخنران: آقای مالک فتحی زاده، مخاطبین: دانشجویان.

* سه شنبه ۳۰ آبان ماه کارگاه آشنایی با نرم افزار R، مدرس: آقای عباس مهدوی، مخاطبین: دانشجویان.

ب- با دعوت از آقای افشین آشفته کارشناس آموزش بانک مرکزی و عضو هیات مدیره انجمن آمار ایران در تاریخ شنبه ۴ آبان ماه، یک سخنرانی و یک کارگاه با عنوان های زیر توسط ایشان ارائه شد:

* عنوان سخنرانی: سواد آماری مبنای توسعه فردی و اجتماعی، مخاطبین: دانشجویان.

* عنوان کارگاه: آمار اساس مدیریت اثر بخش راهبردی، مخاطبین: مدیران ارشد شهرستان

۴- مراسم روز آمار و برنامه ریزی در تاریخ اول آبان ۱۳۹۲ با حضور دانشجویان آمار، اعضای هیئت علمی گروه آمار، معاونت آموزشی و ریاست دانشکده علوم ریاضی آقای دکتر صفاپور برگزار شد. میهمان این مراسم خانم دکتر تاتا بودند که سخنرانی عمومی در باره کاربردهای آمار در علوم دیگر ارائه دادند. در بخشی از این مراسم خانم دکتر تاتا به پرسش های دانشجویان پاسخ دادند. در ادامه مراسم جلسه پرسش و پاسخ دانشجویان با آقای دکتر مسعود عجمی انجام شد و در پایان مراسم هم از دانشجویان برتر گروه و اعضای تیم مسابقات دانشجویی که در چهاردهمین دوره این مسابقات موفق به کسب رتبه پنجم شده بودند، تقدیر به عمل آمد.

را آغاز و به معرفی اجمالی سری های زمانی پرداخت و نقش این شاخه از علم آمار را در سایر علوم به خصوص جغرافیا و اقتصاد (و بورس) مطرح کرد. وی سپس به مدل های مختلف برآورد مانند GHARCH و EGHARCH اشاره کرد و به اختصار هر یک را توضیح داده و تفاوت بین این دو مدل و موارد استفاده هر یک را بیان کرد.

۳- آقای مهندس علوی، مدیر آمار و برنامه ریزی سازمان اداره برق منطقه ای مازندران به سخنرانی پرداخت. ایشان به تلفیقی از آمار و کاربرد آن در اداره برق پرداخت. وی سپس از پیچیدگی های کاری اداره برق و کمک هایی که فارغ التحصیلان آماری می توانند به این نهاد مهم ارائه دهند سخن گفت. همچنین ایشان در قسمتی از صحبت های خود به تفاهم نامه ای بین اداره برق مازندران و دانشگاه مازندران و همکاری بین این دو نهاد اشاره کرد و مقرر گردید اداره برق از پایان نامه هایی که در ارتباط با این سازمان صورت گیرد حمایت نماید. در کارگاه آموزشی بعد از ظهر یکی از کارشناسان اداره برق به بررسی سختی ها و پیچیدگی های مسائل برق رسانی به نقاط مختلف اشاره کرد. در ادامه کارشناس دیگری به معرفی نرم افزار GIS در این رابطه پرداخت که این نرم افزار مورد توجه حاضرین قرار گرفت. این جلسه که به همت انجمن آمار دانشگاه مازندران برگزار شده بود همراه با آهنگ های شاد و تقدیر از دانشجویان برتر کارشناسی و کارشناسی ارشد ترم های گذشته به پایان رسید.

• دانشگاه ولی عصر رفسنجان

با تشکر از آقای دکتر مصطفی طامندی، نماینده انجمن

۱- ارتقا مرتبه: آقای دکتر مسعود عجمی از همکاران گروه آمار که برای ادامه تحصیل در دوره دکتری آمار به دانشگاه فردوسی مشهد اعزام شده بودند، بعد از دفاع موفقیت آمیز از رساله دکتری خود به گروه بازگشتند و از ابتدای نیم سال اول تحصیلی ۹۳-۹۲ مشغول به خدمت شدند.

۲- مدیر گروه جدید: آقای مصطفی طامندی با حکم ریاست محترم دانشگاه به عنوان مدیر گروه جدید آمار انتخاب شدند.

۳- بزرگداشت سال جهانی آمار: گروه آمار دانشگاه ولی عصر (عج) رفسنجان به مناسبت سال جهانی آمار برنامه های متعددی را به شرح زیر طراحی و اجرا نمود:

الف- کارگاه های آموزشی زیر جهت آشنایی دانشجویان، اعضای هیئت علمی، مدیران ارشد و کارشناسان پژوهشی و اجرایی شهر برگزار گردید:

* شنبه ۲۷ آبان ماه ۱۳۹۲ کارگاه آشنایی با آمار رسمی، مدرس: آقای حسین نگارستانی، مخاطبین: همگانی.

* یکشنبه ۲۸ آبان ماه کارگاه آشنایی با نمونه گیری و کاربردهای آن،

فرم عضویت در انجمن آمار ایران

آدرس: تهران، خیابان فلسطین (بین بزرگمهر و انقلاب)، بن بست نجم، پلاک ۲، طبقه دوم، واحد ۱۱
کد پستی: ۱۴۱۶۸۳۷۷۴ تلفن: ۰۲۱-۶۶۴۹۵۵۴۰
نمابر: ۰۲۱-۶۶۴۹۸۲۷
آدرس اینترنتی: www.irstat.ir
پست الکترونیکی: info@irstat.ir

در صورت تغییر مشخصات نیز لازم است اعضاء محترم انجمن این فرم را مجدداً تکمیل و ارسال نمایند.
عضو جدید ☐ تغییر مشخصات ☐ شماره عضویت:

۱. مشخصات فردی:

نام: _____
نام خانوادگی: _____
تاریخ تولد: _____ شماره ملی: _____ جنسیت: ☐ زن ☐ مرد

۲. مشخصات تحصیلی:

آخرین مدرک تحصیلی: _____
تخصص ها و کدهای مربوطه:

تخصص	آمار در پزشکی	آمار رسمی	آمار زیستی	آنالیز تصادفی	احتمال ترکیباتی	احتمال هندسی، هندسه تصادفی	استنباط آماری	استنباط در فرایندهای تصادفی
کد	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸
استنباط ناپارامتری	تاریخ آمار و احتمال	تحلیل بقاء و داده های سانسور شده	تحلیل چند متغیره	تحلیل داده ها	تحلیل شکل	داده کاوی	روش های دنباله ای	روش های نموداری
۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵	۱۶	۱۷
سری های زمانی	طرح آزمایش ها	فرایندهای تصادفی	فرایندهای خاص	فرایندهای مارکوف	مبانی نظریه احتمال	مبانی و فلسفه آمار	مجموعه ها و میدان های تصادفی	محاسبات آماری
۱۸	۱۹	۲۰	۲۱	۲۲	۲۳	۲۴	۲۵	۲۶
مدل های خطی و ناخطی	نظریه تصمیم	نظریه توزیع ها	نظریه های حدی	نمونه گیری	موضوع مرتبط			
۲۷	۲۸	۲۹	۳۰	۳۱	۳۲			

محل تحصیل (برای دانشجویان): _____
دانشگاه محل اخذ آخرین مدرک: _____
شهر و کشور محل اخذ مدرک: _____

۳. مشخصات شغلی:

مرتبه علمی: استاد ☐ دانشیار ☐ استادیار ☐ مربی ☐ کارشناس آمار ☐ کارشناس ارشد آمار ☐ دبیر ☐ آموزگار ☐ دانشجوی دکتری ☐ دانشجوی کارشناسی ارشد ☐ دانشجوی کارشناسی ☐ دانشجوی کاردانی ☐ غیره ☐ (ذکر شود): _____

۴. نشانی و راه های دسترسی:

تلفن ثابت: _____ تلفن همراه: _____ دورنگار: _____
نشانی پستی: _____
آدرس الکترونیکی (e-mail): _____ کد پستی ۱۰ رقمی: _____

۵. پرداخت حق عضویت و اشتراک نشریات:

مبلغ واریزی: _____
شماره فیش بانکی و تاریخ واریز: _____

۶. میزان حق عضویت انجمن آمار ایران مهر ۹۲ - مهر ۹۳

حق عضویت	وابسته ☐	پیوسته ☐	وابسته دانشجویی ☐	پیوسته دانشجویی ☐	عضویت دائم ☐
مبلغ (ریال)	۲۰۰/۰۰۰	۴۰۰/۰۰۰	۱۲۰/۰۰۰	۲۴۰/۰۰۰	۶/۰۰۰/۰۰۰

۷. اشتراک سالانه نشریات انجمن آمار ایران (مبلغ به ریال) دو شماره از هر مجله و چهار شماره از خبرنامه

مجله (نشریه)	رتبه مجله	اعضا	نسخه الکترونیکی	نسخه رایگان	نسخه اضافی
خبر نامه	-	☐	☐	خبر نامه و یک مجله به دلخواه	☐ ۸۰/۰۰۰
ندا	علمی دانشجویی	☐ ۸۰/۰۰۰	☐	☐ وابسته دانشجویی	☐ ۱۶۰/۰۰۰
اندیشه آماری	علمی ترویجی	☐ ۸۰/۰۰۰	☐	☐ وابسته دانشجویی	☐ ۱۶۰/۰۰۰
علوم آماری	علمی پژوهشی	☐ ۸۰/۰۰۰	☐	☐	☐ ۱۶۰/۰۰۰
JIRSS	علمی پژوهشی	☐ ۸۰/۰۰۰	☐	☐	☐ ۱۶۰/۰۰۰

توضیحات:

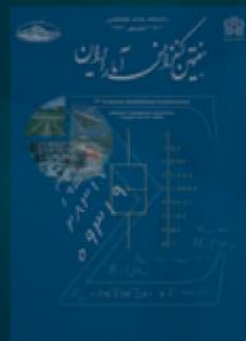
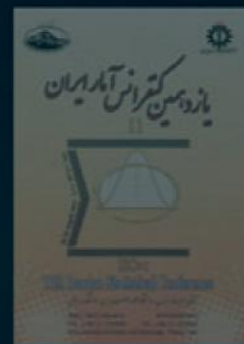
- ۱- چنانچه در یکی از رشته های مرتبط با آمار درجه کارشناسی ارشد یا دکتری دارید در مقابل عضویت پیوسته و در غیر این صورت در مقابل عضویت وابسته علامت بزنید
- ۲- امکان ارسال نسخه الکترونیکی تمامی نشریات برای اعضا وجود دارد. خبرنامه و یک مجله به انتخاب عضو بصورت کاغذی بصورت رایگان ارسال می گردد.
- ۳- خواهشمند است مبلغ حق عضویت انجمن را به حساب سیبا شماره ۰۱۰۵۶۵۷۱۰۴۰۰۱ به نام انجمن آمار ایران نزد بانک ملی ایران واریز و پس از تکمیل فرم درخواست عضویت آنرا را به همراه یک قطعه عکس پرسنلی از طریق آدرس پستی (یا تصویر عکس به آدرس الکترونیکی) انجمن ارسال فرمائید.

Iranian Statistical Society

NewsLetter

Fall 2013, No 80

دوازدهمین کنفرانس آمار ایران
دانشگاه رازی
۳-۵ شهریور ۱۳۹۳

ISC12
12th Iranian Statistical Conference
August 25-27, 2014

Department of Statistics, Razi University
Kermanshah, Iran
دبیرخانه، کرمانشاه، باغ ابریشم، دانشگاه رازی، گروه دانشکده علوم، گروه آمار
Postal Code: 6714415111 Tel&Fax: +98(831)4274573
Email: isc12@razi.ac.ir Website: http://isc12.razi.ac.ir

Tel: +98 (21) 66495540
Fax: +98 (21) 66499821
PO Box: 15815-1614
tehran iran.